

Partijsecretariaat: Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag,
 telefoon: 070-858303

verschijnt 9 x per jaar

GEEN DOEL MAAR MIDDEL

DOCUMENTATIECENTRUM
 NEDERLANDSE POLITIEKE
 PARTIJEN

door: Laurens Jan Brinkhorst

Wij hebben moeilijke weken achter de rug, en gaan nog moeilijke weken tegemoet. Er is veel en snel achter elkaar gekomen. De definitieve val van het kabinet CDA, PvdA en D'66 door het vertrek van de PvdA-ministers, de lastige beslissing om met het CDA een overgangskabinet te vormen en daar bovenop nog eens de resultaten van de staten- en gemeenteraadsverkiezingen. Vooral de laatste klap is hard aangekomen. Ik weet heel goed hoe machteloos vele D'66-raadsleden, aspirant-raadsleden, steunfracties en afdelingen zich gevoeld hebben. Jaren van hard werken zijn door de „Haagse” politiek in een klap tenietgedaan.

Laten we ons inzetten iets met dat verlies (of beter: niet gehaalde winst) te doen. Omdat er zoveel tegelijk kwam, trekken velen de conclusie, dat het verlies te wijten is aan de D'66-keuze voor het overgangskabinet.

Ik ben het daar niet mee eens. Goed, de keuze was zeer ongemakkelijk, maar de dalende trend zette het afgelopen najaar al in. De controverse tussen PvdA en CDA legde in feite het „andere beleid”, dat D'66 de kiezers in mei 1981 beloofd had, lam. Het kabinet bleek niet in staat de problemen zoals werkloosheid en perspectiefloosheid overtuigend aan te pakken. Wij kregen daarvoor op de eerste plaats de rekening gepresenteerd. Nu wij alsnog drie maanden de kans hebben gepakt om te bewijzen, dat er wel degelijk ander beleid gevoerd kan worden, zullen we dat onze leden en kiezers ook duidelijk maken

Perspectief '86

Neem bijvoorbeeld Perspectief '86. Het D'66-plan voor de middellange termijn. Nu een maand jong en zie: steeds meer maatschappelijke organisaties en politieke partijen kunnen zich in die ideeën vinden. Het gaat immers om ideeën en beleid. Dat beleid wordt gevoerd door vijf D'66-ministers en drie staatssecretarissen. Daarom hoop ik ook dat de fors opgelaaide

Doórbijten Laurens Jan!

discussie over de te volgen strategie bij de komende verkiezingen niet het punt gaat worden waarop alle aandacht en onvrede zich zal concentreren. D'66 heeft meer te bieden dan dat! Onze inhoudelijke koers is duidelijk. Wij blijven een partij, die veranderingsgezind en ondogmatisch is. We staan aan de linkerkant van het politieke veld. Maar van links tot rechts worden blokkades opgeheven.

De strategie is een middel en geen doel. Ons doel is D'66-beleid te realiseren in een kabinet, dat daarvoor de beste garanties biedt. De door het hoofdbestuur ontworpen concept-resolutie verwoordt die gedachte. Er staat duidelijk in dat onze bezwaren tegen een combinatie CDA/VVD niet formeel maar inhoudelijk van aard zijn.

In het licht van de afgelopen periode, waarin de door ons zo bepleite coalitie helaas zo weinig succes heeft gehad, zou het opwerpen van een formele blokkade contra-productief zijn.

Wij hebben destijds besloten, aan een zelfstandige „vierde stroming” vorm te geven en kunnen onze beslissingen dus niet laten afhangen van een van de drie andere politieke richtingen. Niet van de VVD, niet van het CDA en niet van de PvdA. De fractie wil na de verkiezingen het liefst opnieuw regeren in een combinatie, waaraan ook de PvdA meedoet. Maar of dat kan, hangt niet alleen van D'66 af. De PvdA is zich aan het heroriënteren. De resultaten daarvan zijn niet alleen voor de PvdA zelf van belang.

D'66 moet nu voldoende zelfverzekerdheid en overtuiging tonen en een middel (strategie) niet tot doel verheffen. Wij hebben van niemand iets te verwachten, dat is duidelijk, behalve van onszelf. Eensgezind en onafhankelijk verder!

IN DIT NUMMER

De partij in discussie	3
Vierde stroming?	5
Hosannah of kruisigt hem?	9
Democraten schrijven	17
Campagne nieuws	20
CONGRESSTUKKEN	
16/17 juli	vanaf pag. 11
29/30 oktober	vanaf pag. 14

In verband met het kammercees zijn er gedurende de maanden juli en augustus géén politieke radio- en televisieuitzendingen. De zendtijd met het oog op de komende verkiezingen is nog niet verdeeld. Let daarvoor op de aankondigingen in de pers.

In het artikel „Congresimpressies” in de Democraat van april j.l. stond dat de Agglomeratie Eindhoven zich wat verbeeldde door haar D'66 lijsttrekker naast de 11 provinciale lijsttrekkers op het podium te laten aantreden. Inmiddels blijkt dat de Agglomeratie (een door de NOS en zelfs door D'66 weggemoffeld familielid van Rijnmond) beslag heeft gelegd op 5 van de 55 zetels (naar verhouding meer dan in menige provincie) en sinds 2 juni een D'66-gedelegeerde (een soort gedeputeerde) telt. Deze gedelegeerde is dezelfde die indertijd op het podium in de Flint is aangetreden: Jan Fontijne.

Eddy Honig
Subregiobestuur Z.O. Brabant

Democraten,
Wat waren er vele blijken van belangstelling bij mijn afscheid van de S.W.B. op 28 mei jl.!

Mag ik iedereen die in persoon aanwezig was, zowel als degenen die mij een brief schreven, hiervoor op deze wijze heel hartelijk dankzeggen? Het heeft me veel goed gedaan.

Petra van Kleffens

Giro 1.000.000, daar moeten we het van doen!

Nog altijd bestaat giro 1.000.000 t.n.v. het verkiezingsfonds van D'66. Op die rekening is plaats voor kleine en grote stortingen. Alles is welkom! Wie over de aantrekbaarheid van giften het fijne wil weten stelle zich in verbinding met de Penningmeester van D'66 op het adres van het secretariaat van de partij.

Nieuwe baas

Met ingang van 1 mei 1982 is benoemd tot hoofd algemene zaken op het partijsecretariaat de heer MARIN ENGELHARD. Hij volgt in die functie Kitty Warburg op. Voorzover u nog niet in de gelegenheid was om (telefonisch) kennis met hem te maken, zal daartoe op de komende presentatievergaderingen en op het congres alle ruimte zijn. De redactie van Democraat heeft alle vertrouwen in de aanpak van de heer Engelhard en wenst hem daarbij gaarne veel succes.

Help, help!

Het campagne team zit dringend verlegen om mensen die voor kortere of langere tijd het team (gratis voor niks) willen bijstaan met allerlei karweitjes. Elk uur bijstand is meegenomen. Wie niet uitsluitend linkse handen heeft stelle zich in verbinding met Marjoleyn Engwirda, die tijdens kantooruren bereikbaar is op nummer 070 - 832468. Stroop uw mouwen eens even op voor D'66. Voldoening wordt uw deel!

Democraat schrijft:

ADVIESRAAD OF APPLAUSRAAD?

door Martin Jongkoen, Zwolle

Op 21 mei heb ik in Holten een informatieavond van D'66 bijgewoond. Op deze avond werd ons uitgelegd waarom de strategieresolutie door onze ministers, 2e Kamerfractie en partijbestuur bij het oud (kringloop) papier werd gegooid. Zéér leerzaam!

Er werd ook verteld, dat adviesraadsleden die via een motie de vier enige echte D'66-ers in de 2e Kamerfractie wilden steunen, buiten de orde zouden worden verklaard. Het is tenslotte een adviesraad en een advies wordt vooraf en niet achteraf gegeven.

Logisch hè?

Wie schetst mijn verbazing op zaterdagavond 22 mei, als ik verneem dat de (meerderheid van de) adviesraad zijn steun uitspreekt voor de (meerderheid van de) 2e Kamerfractie? Zo lang men de meerderheid van de 2e Kamerfractie achteraf maar gelijk geeft, is men kennelijk niet buiten de orde!

Degradeert de adviesraad zich zo niet, evenals het partijbestuur, tot een applausraad?

Zou het gelet op de financiële positie van de partij niet beter zijn om dit nutteloze orgaan maar onmiddellijk op te doeken?

Er is misschien wel een lid van de adviesraad te vinden, dat het democratisch belang van dit orgaan in een paar zinnen helder kan maken.

d66 AKTIVITEITEN

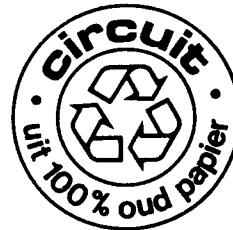
Voor alle activiteiten in verband met de vervroegde kamerverkiezingen verwijzen wij u naar de diverse mededelingen in dit nummer. Op pagina 13 vindt u een overzicht van de verschillende regionale bijeenkomsten.

Te Amersfoort in De Flint hebben plaats:

Op 16/17 juli 1982: 33ste Algemene Ledenvergadering in verband met de verkiezingen van 8 september. Op 29/30 oktober 1982: 34ste Algemene Ledenvergadering Najaarscongres (zie stukken op pagina 14).

Op 8/9 april 1983: 35ste Algemene Ledenvergadering Voorjaarscongres.

De eerstvolgende adviesraadsvergadering heeft plaats op zaterdag 28 augustus 1982 te 10,30 uur in Trianon, Oudegracht 252, Utrecht.

UIT STAD EN LAND

„Zuid Holland

Op zaterdag 21 augustus zal vanaf 10.00 uur in Hotel Toor, Stationsplein 2, te Alphen a.d. Rijn een Algemene Regio Vergadering worden gehouden. Op de (concept-)agenda staan in ieder geval: moties en amendementen voor het Najaarscongres, herziening begroting '82 regio en een notitie over milieuprojectbureaus. De precieze (concept-)agenda is, met de overige „stukken”, te bestellen bij Paul de Graaf, Breesstraat 33-A, 2311 CH Leiden, tel. 071-141886. Moties, amendementen en voorstellen voor de agenda uiterlijk dinsdag 17-8-'82 bij idem. Stemrecht slechts op vertoon lidmaatschapskaart of betalingsbewijs.
Paul de Graaf, secr. org. RB

COLOFON

De uitgave van de Democraat geschiedt onder verantwoordelijkheid van een door het Hoofdbestuur benoemde redactieraad die als volgt is samengesteld: Jan Goeijenbier, Marie-Louise Tiesinga, Ed Veenstra, Stijn Verbeeck, Mieke van Wagenberg, Kitty Warburg. Als secretaris is aan de redactieraad toegevoegd: Corry Hupkes. Correspondentie, copy e.d. richten aan het redactiesecretariaat van:

De Democraat,
Bezuidenhoutseweg 195,
2594 AJ Den Haag.

Verantwoordelijkheid

De redactieraad draagt de eindverantwoordelijkheid voor inhoud en opname van publikaties in de Democraat. Het moet duidelijk zijn dat deze verantwoordelijkheid zich niet uitstrekt tot bijdragen van het Hoofdbestuur, fracties in vergebwoordigende lichamen, het SWB-bestuur, het PSVI-bestuur, de Adviesraad en andere officiële partijorganen. Al deze bijdragen zijn als zodanig herkenbaar aan het rubriekshoofd.

Ook de inhoud van ingezonden brieven, die steeds de naam van de schrijver vermelden, valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactieraad. Voorzover er enig misverstand omtrent de redactionele verantwoordelijkheid mocht dreigen, worden de titels van bijdragen die buiten die verantwoordelijkheid vallen, voorzien van een*

De Democraat

De Democraat wordt gratis toegezonden aan alle leden van D'66. Niet-leden kunnen zich abonneren voor f 35,— per jaar. Losse nummers zijn verkrijgbaar bij het secretariaat voor f 4,— per stuk.

Wanneer verschijnt de Democraat?

De Democraat verschijnt 9 maal per jaar.

Democraat nr. 6 verschijnt op 2 september a.s.

De sluitingsdatum voor kopij voor dit nummer:

maandag 9 augustus a.s. 17 uur.

Advertentietarieven per 1-2-1982

1/1 pagina: f 1300,—

1/2 pagina: f 800,—

1/3 pagina: f 600,—

1/4 pagina: f 500,—

1/6 pagina: f 400,—

Steunkleuren zijn mogelijk; meerprijs op aanvraag verkrijgbaar.

Contractprijzen op aanvraag verkrijgbaar.

Plaatsing van advertenties is mede onderworpen aan de goedkeuring van de redactie.

Opilage: 18.000 ex.

Druk en Lay-out:

Brouwer Offset BV/Utrecht

Partijsecretariaat
Bureau SWB D'66
Bureau PSVI D'66
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
Telefoon: 070-858303
Giro 413.19.66

DE PARTIJ IN DISCUSSIE

OVER D'66, SOCIALISME EN LIBERALISME

Door Bob van den Bos, vice-voorzitter politiek

De huidige discussies over de koers en inhoud van de partij maken in elk geval één ding duidelijk; niemand kan meer volhouden dat D'66 een CDA zonder C is.

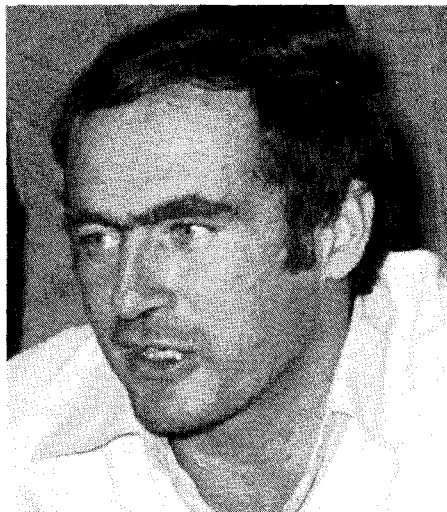
Gezapigheid en kritiekloosheid zo kenmerkend voor de confessionele politieke kringen is wezensvreemd aan D'66. Wie het even vergeten was wordt nu weer met de neus op de feiten gedrukt: D'66 bestaat uit mondige, zelfbewuste leden, die zich individueel verantwoordelijk voelen voor de partij als geheel.

Doordat de beide progressieve partijen bij de kabinetscrisis aan verschillende kanten van de breuklijn terecht zijn gekomen, is zowel bij de PvdA als bij D'66 een sterke roep tot bezinning te horen. En terecht! Bij de socialisten staat vooral het gebrek aan realisme en de onhandelbare partijcultuur ter discussie. Bij ons gaat het vooral om de herkenbaarheid van het progressieve karakter van onze partij in deze tijd van economische crisis en verstoorde politieke verhoudingen.

Een uitvoerige beschouwing over de aard van onze partij is uiteraard in het bestek van de Democraat niet mogelijk. Gezien de actualiteit wil ik evenwel niet nalaten een bijdrage te leveren aan de discussie en enkele grote lijnen schetsen.

D'66 is ontstaan als onderdeel van de beweging van de zestiger jaren. Als reactie op de verkalkte politieke verhoudingen en gewoonten. Een moderne partij met een eigen mentaliteit en progressief karakter. Deze principiële veranderingsgezindheid (progressiviteit) ligt in wezen verankerd in het voortdurend streven het ideaal van de Franse Revolutie, vrijheid, gelijkheid en broederschap (solidariteit) in deze tijd gestalte te geven. Zolang dit onvoldoende gebeurt, zullen maatschappelijke veranderingen door de politieke besluitvorming tot stand gebracht moeten worden.

Het ideaal van de Franse Revolutie was een reactie op eeuwenlange beperking van de vrijheid van de burgers door een kleine elite, de weerzinwekkende maatschappelijke ongelijkheid, en gebrek aan solidariteit van de verschillende maatschappelijke geledingen. Het principe heeft zijn geldig-

heid ook nu nog ten volle behouden. Vanuit het D'66 denken ligt de waarde van het ideaal vrijheid, gelijkheid en broederschap vooral in de **ondeelbaarheid** ervan; het ene kan en mag niet zonder het andere. En vervolgens in het **evenwichtig** vertalen van de drie elementen in de praktische politiek. Met name op deze twee punten (ondeelbaarheid en evenwichtigheid) onderscheidt D'66 zich van de socialistische en conservatief liberale stromingen, zoals deze zich hebben ontwikkeld. Om dit duidelijk te maken is het nodig eerst iets te zeggen over deze verschillende politieke richtingen.

De socialistische stroming

Het socialisme heeft zich sterk gericht op het element van de gelijkheid. Zeer respectabel, gezien de uitbuitingsmaatschappij waarin het wortel schoot. Om de zwakke burger tegen de sterke te beschermen moesten de maatschappelijke structuren fundamenteel veranderd worden. Oorspronkelijk lag het kernpunt van denken in het (te wijzigen) bezit van de produktiemiddelen en de onvermijdelijkheid van de machtsovername door de arbeiders. Later werd in de sociaal-democratische visie, de geleidelijkheid, de democratische weg en vooral ook de essentiële rol van de overheid benadrukt.

Onmiskennbaar heeft het socialisme onze maatschappij zeer grote diensten bewezen: emancipatie van de arbeidersbeweging en uitgebreide sociale wetgeving. Doch in zijn algemeenheid heeft het socialisme ook een keerzijde. Door de gelijkheid

tot het hoogste goed te verklaren is in de socialistische praktijk de individuele vrijheid nogal verwaarloosd. In veel zich socialistisch noemende landen zelfs op schrijnende wijze.

Ook bij ons richt het socialistische denken zich traditioneel meer op structuren dan op individuele mensen. Het kenmerkt zich vooral door een groot vertrouwen in de sturende rol van de overheid. Via wetgeving moeten ongelijkheden, en misstanden worden tegengegaan. Zeer juist!

Echter: dat de overheersende rol van de (centrale) overheid vervreemdend werkt voor de individuele burger, dat èchte democratische controle in de praktijk vrijwel onmogelijk wordt, de socialisten lijken het niet echt te beseffen. De (op zich terecht) verontwaardiging van de sociaal-democraten over de maatschappelijke ongelijkheid kan soms overslaan in een moreel superioriteitsgevoel en denken in machstermen: als gevolg hiervan zijn verdraagzaamheid, redelijkheid, aanpassingsvermogen en creativiteit (D'66!) nooit de meest opvallende karaktereigenschappen van de socialistische beweging geweest, en zijn het eigenlijk nog steeds niet.

De overheid heeft in de sociaal-democratische benadering een taak om iedereen in gelijke mate toegang te geven tot bezit, macht en kennis en welzijn; bovendien is de overheid essentieel om de economische crisis op te lossen (en niet zo zeer het particuliere bedrijfsleven), zoals uit het verkiezingsprogramma '81 van de PvdA blijkt. Ook daarin liggen accentverschillen met D'66.

Liberalisme

Het ontstaan van het liberalisme kan evenmin los van de idealen van de Franse Revolutie worden gezien. Maar ook hier was (en is) in feite sprake van een éénzijdige vertolking. Van lieverlee werd in de vorige eeuw steeds sterker het accent gelegd op het vrijheidselement, met verwaarlozing van het gelijkheidsstreven, om van broederschap maar helemaal te zwijgen. De liberalen waren vooral te vinden onder de gegoede burgerij. Deze streed met succes voor politieke vrijheden. Weinig oog hadden deze liberalen evenwel voor de sociale voorwaarden op grond waarvan politieke rechten hun betekenis krijgen. Zo kon zich een liberalisme ontwikkelen, dat zich, behalve door streven naar individuele vrijheid, vooral kenmerkt door het afremmen van maatschappelijke ontwikkelingen die tot meer gelijkheid leiden.

De VVD is in veel opzichten de erfgenaam van dit behoudend liberalisme. Zij het, dat onder Wiegel, de politieke uitwerking werd bepaald door een zeker pragmatisme (naar coalitiepartners) en een grove simplificatie van de boodschap (naar de kiezers). De verschillen met D'66 zijn derhalve duidelijk.

Links Liberalen

Naast de conservatief liberale stroming heeft zich in Nederland ook een links-liberale stroming ontwikkeld, als daadwerkelijke vertolker van de drie-eenheid Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap. In tegenstelling tot de conservatief liberalen legde de links-liberale Vrijzinnig Demo-

► cratische Bond van vóór de tweede wereldoorlog niet alleen een zwaar accent op individuele vrijheid, maar ook op sociale rechtvaardigheid: zonder gelijkheid en broederschap geen vrijheid.

Zo streed deze partij niet alleen voor algemeen kiesrecht, maar ook voor ouderdomspensioenen, een achturige werkdag, leerplicht enz. Geheel in de lijn van de verlichting staan bij de Vrijzinnig Democraten tolerantie, redelijkheid, individuele ontplooiing en in het verlengde daarvan (vrouwen)emancipatie hoog in het vaandel.

Van deze drie genoemde stromingen lijkt het D'66-denken de meeste verwantschap te hebben met dat van de Vrijzinnig Democraten. Legt de conservatief-liberale VVD te eenzijdig het accent op de vrijheid, de socialistische PvdA te eenzijdig op de gelijkheid, geen van beide op de broederschap van alle groepen, D'66 wil uitdrukkelijk de drie elementen **niet** van elkaar **loskoppelen**. Het zoeken van een juist evenwicht tussen vrijheid, gelijkheid en broederschap kan geen dogmatische benadering verdragen. Het vergt zowel gevoel voor sociale rechtvaardigheid als voor de individueel menselijke beleving.

Tolerantie, het positief waarderen van verscheidenheid van mensen en meningen, redelijkheid, en het steeds weer onbevooroordeeld zoeken naar nieuwe oplossingen, liggen in het logische verlengde van de drie-eenheid. Kortom, D'66 is niet helemaal uit het niets komen vallen!

Behalve de al genoemde kenmerken van de links-liberale traditie is voor D'66 vanaf de oprichting steeds wezenlijk geweest: ideeën lanceren, concrete oplossingen voor nieuwe problemen; openheid; het doorbreken van politieke machtscentra; ongebondenheid aan maatschappelijke groeperingen, geen deel-belangenpolitiek; fatsoenlijkheid in politieke stijl; geen enge partijpolitiek; nadruk op immateriële beleidssectoren (milieu, welzijn, emancipatie); een bij uitstek toekomst-gerichtheid; concentratie op lange-termijn beleid; en tenslotte een sterk internationale oriëntatie. Het D'66-denken sluit goed aan bij in het buitenland bestaande stromingen (vgl. SDP in Engeland).

Huidige situatie

Was tot voor enige jaren voor ons het politieke kernprobleem de uit zijn voegen gescheurde consumptie en produktiemaatschappij, nu is dit bovenal de economische crisis. Deze brengt onder meer met zich mee dat de verzorgingsstaat op een smalle ree moet worden geschoeid. Er moeten scherpere keuzen worden gedaan, waarbij de pijn zo rechtvaardig mogelijk verdeeld moet worden. D'66 heeft hierbij een belangrijke functie. Een juiste dosering van sociaal gevoel en realistische daadkracht is hierbij essentieel. De problemen blijken telkens weer van dien aard dat we er met (ideologisch bepaalde) standaardoplossingen niet uitkomen. Het komt vooral onder deze omstandigheden aan op redelijke afwegingen op grond van argumenten. Bovendien doen die problemen zich in zo'n versnelde ontwikkeling voor dat politieke flexibiliteit en bewegingsvrijheid noodzakelijke voorwaarden zijn voor doeltreffende (re)acties. Vaste

bindingen aan bepaalde belangengroepen kunnen juist in deze tijd sterk belemmerend werken.

Noodzakelijke ingrepen worden veelal verhinderd; en voor zover ze niet verhinderd worden, wordt de steun eraan „gekocht” door resultaatbeleid op korte termijn, dat succes op langere termijn in de weg staat.

Daarnaast komt het meer dan ooit aan op het voorzien van en inhaken op de moderne technologische ontwikkelingen. De vindingen op het gebied van media en informatica zullen de maatschappij ingrijpend wijzigen. De opstellers van de oude ideologieën hebben met deze nieuwe ontwikkelingen natuurlijk geen rekening gehouden. Ook hier liggen bij uitstek mogelijkheden voor D'66. Tenslotte: juist omdat de discussie zich nu zo sterk concentreert op het sociaal-economisch beleid, gaat het er meer dan ooit om de aandacht te richten op de in wezen minstens zo belangrijke immateriële beleidsdoelen, die voor D'66 zo wezenlijk zijn.

Conclusie

De aard van de huidige problemen maakt

dat er voor D'66 een wezenlijke rol is weggelegd. Een taak die aangepakt kan worden, op basis van een diepgewortelde politieke mentaliteit. Een mentaliteit die in de zestiger jaren zo uitstekend is verwoord door de oprichters van D'66 en die onze partij nog steeds karakteriseert. De wortels gaan in wezen terug naar de drie-eenheid van de Franse Revolutie: **vrijheid, gelijkheid en broederschap**. Het unieke van D'66 zit in de **evenwichte** benadering van deze drie elementen en het benadrukken van de **ondeelbaarheid** ervan. Legt de Partij van de Arbeid, los van de omstandigheden, het accent steeds op de gelijkheid, de VVD, los van de omstandigheden op de vrijheid, D'66 geeft steeds dat element het zwaarst accent waarop het het meest nodig blijkt. Realisme zonder idealisme is menselijk en dus ook politiek een doodlopende weg. Idealisme zonder realisme schiet zijn doel dijkwijs voorbij. Voorwaarde voor hernieuwd succes voor de partij is wel dat wij ons meer dan tot nu toe concentreren op het **uitdragen** en het **concretiseren** van de idealen. Bij interne discussies alleen, hoe belangrijk ook, mogen we het niet laten.

MINI-OPINIE

De redactie van Democraat stelde enkele partijleden in den lande de volgende vraag:

Er is de laatste tijd nogal wat gaande in de partij. Hoe moeten we nu volgens u verder?

„Verder, dat is terug naar staan waarvoor we stonden. Het niet zoeken in stemmenwinst, maar in het duidelijk overbrengen van onze ideeën. Geduld opbrengen: het zal langer duren voor we weer meer stemmen halen, maar het verwerven van stemmen mag niet ten koste gaan van onze ideeën. Niet zelf die dingen doen die we anderen verwijten: omwille van de macht kleur verliezen en grijs worden. Dat is één en even belangrijk is twee: Een ernstige aanpak van onze organisatiestructuur.”

Lisette Hettema, gemeenteraadslid, Helmond.

„Rustig doorgaan met te vertellen wie en wat we zijn. Dat betekent: de D'66 filosofie over het voetlicht brengen. Niet in paniek raken, maar de eenheid bewaren. En vooral de discussie, ook intern, of misschien juist intern, niet uit de weg gaan.”

Ad Bestman, burgemeester, Abcoude.

„In de eerste plaats is de duidelijkheid van D'66 naar de stemmers toe vereist. Die duidelijkheid moet hem vooral zitten in de progressieve houding van de partij. Het zitting nemen in een kabinet met het CDA is een slecht voorbeeld van die progressiviteit. Dat is een fout die niet had mogen worden gemaakt. Het zou goed zijn wanneer we als verontruste D'66-ers duidelijk maken, zowel binnen de partij als naar buiten toe, dat we graag die andere progressieve koers weer willen opgaan. Dat

maakt het ook voor mij weer de moeite waard om er voor te knokken op een manier zoals ik in het verleden heb gedaan.”

Marian Visch-Hilbrink, Sneek.

„Tijd dat we wat luwte krijgen, opdat mensen in de partij weer helder kunnen gaan denken en hun gedachten ordenen. Tijd ook voor een echt ouderwets congres, als je begrijpt wat ik bedoel!”

Roel Röhner, secretaris afd. Maartensdijk.

„Overlevingspuntjes op de i zetten! Ik maak me zorgen om de partij, niet om de ideeën, niet om de creativiteit van afzonderlijke mensen, maar wel om de manier waarop we daar binnen het partij-apparaat mee omspringen. Als je 't mij vraagt is het nog even chaotisch als vijftien jaar geleden. Voorbeelde? Drie maanden geleden heb ik de partij een brief geschreven met het voorstel om de club van burgemeesters en wethouders – die indertijd met Frans Rogier elk half jaar bij elkaar kwam om wat gedachten uit te wisselen – weer eens wat nieuw leven in te blazen. Ik heb aangeboden om daar zelf het nodige werk voor te verzetten. Wat denk je? Nog geen antwoord gehad. Ben jij dan nog verbaasd over een onduidelijk beeld naar buiten? Iedereen doet maar wat. Wel met de beste bedoelingen, zeker, maar we zijn geen clubje meer, we zijn een politieke partij. En er is alle aanleiding om er met zijn allen weer eens fors tegenaan te gaan.”

Harry Terwisse, burgemeester, Nuenen (N. Br.)

„D'66 mag nooit trappen in de val van een interne richtingstrijd.

De „echte” democraat bestaat niet en laten we hem dus ook niet gaan zoeken. Veel belangrijker dan dit „zoeken” is het

► bereiken van overeenstemming over een duidelijk verkiezingsprogramma met uitvoerbare voorstellen. Daaruit zal dan blijken wat de essentie van D'66 is en wat ons bindt.

Prioriteit zouden we de komende vier jaar moeten geven aan de oplossing van de sociaal-economische problemen. De vraag hoe progressief of hoe behoudend we zijn met zo'n stellingname moeten anderen maar beoordelen. Het is trouwens niet het verkiezingsprogramma dat het beeld van de partij naar buiten toe bepaalt. Dat wordt gevormd door de coalitiegenoten, de uitspraken van de politieke top van de partij, de lijsttrekker en... de strategieresolutie. Een discussie over de strategie van de partij is van belang om een extern beeld van de partij te creëren dat in overeenstemming is met het verkiezingsprogramma. Maar het is een groot misverstand te denken dat met het scheppen van zo'n extern beeld de partij ook zou moeten weten wat er zou moeten gebeuren. Zo'n misverstand wordt tragisch als het externe beeld wordt gehanteerd als de essentie van de partij en dat dit externe beeld zelfs een richtingsstrijd binnen D'66 noodzakelijk zou maken. Dan maak je een nieuw extern beeld van de partij: een stuurloze club waarin men het intern niet meer met elkaar eens kan worden en elkaar verkettert. Bovendien praat men dan over bijzaken (de richtingen) in plaats van over de essentie (het programma).

Als dit beeld over de partij zou ontstaan dan hoeven we in het geheel geen strategie meer te kiezen, want dan hebben we er al een: de „zelfmoord”strategie.”

Nieko Uppelschoten, voorzitter afd. Utrecht

„Op basis van een hecht doortimmerd partijprogramma, waarin immateriële zaken meer aandacht dienen te krijgen dan het laatste jaar het geval is geweest, moet D'66 een progressieve koers varen. Deze koers dient te resulteren in een samenwerking met andere veranderingsgezinde partijen. D'66 moet zich opnieuw profileren in het doorbreken van traditionele patronen. Staatsrechtelijke hervormingen horen daar bij!”

Thom de Graaf, Nijmegen

„We moeten ons onze partij niet laten afnemen, door niemand! Niet door socialisten, niet door confessionelen, niet door conservatieven, niet door het hoofdbestuur en ook niet door Jan Terlouw! Op ons congres in juli moeten we niet aan anderen, maar aan elkáár vertellen wie en wat D'66 is. We moeten elkaar bevestigen in de overtuiging dat het goed is dat onze „anders linkse” partij bestaat. En laat de andere partijen dan maar praten en laat de pers maar schrijven...”

Simon van Tricht, Odijk.

OPINIE

D'66, VIERDE STROMING OF VOORHOEDE?

door **Pauline van Tets**

Veel D'66-ers zijn teleurgesteld over de terugslag die zo snel volgde op het stijgend sukses in de laatste drie jaren. Die terugslag leidde in de partijtop, zo lijkt het, tot flink wat paniekvoetbal. En ook de media staan klaar om ons in rook te doen opgaan. Maar een rechtgeaard D'66-lid raakt niet in paniek, als dromen illusies blijken. Zij zet de feiten eens nuchter en zakelijk op een rijtje, bezint zich op het verleden en kijkt naar de toekomst.

Dat is de bedoeling van dit artikel. Ik doe dat via twee vragen:

1. Wie zijn we, wat kunnen en willen we? Dat wil zeggen: wat kenmerkt de leden?
2. Met wie werken we samen, om onze ideeën te realiseren, wat is de strategie?

1. Wie en wat bepaalt het gezicht van D'66? Vanaf het begin in '66 is er een enorm verschil geweest tussen kiezers en leden. In '81 bijv. was nog geen 2% van de kiezers partijlid. Dat geeft grote fluctuaties in de verkiezingsresultaten: Van 1967 tot nu schommelden wij tussen de 4,2% in 11%.

Tabel 1
Verkiezingsresultaten '67 - '82

jaar	'67	'71	'72	'77	'81	'82 (P.S.)
% kiezers	4,5	6,8	4,2	5,4	11	5,3
kamerzetels	7	11	6	8	17	-

Die kiezers switchen vooral vanuit D'66 naar PvdA of VVD. Maar in tegenstelling tot de heersende mening blijkt uit de trend sinds '77, dat de balans tussen stemmen die wij van de VVD winnen en stemmen die wij daaraan verliezen, meestal negatief is. Ook blijkt, dat ons stemmenverlies naar de PvdA telkens kleiner is dan naar de VVD en de winst uit die hoek het grootst.

Tabel 2
Winst en verlies van D'66 aan andere partijen

jaar	TK'77	EP'79	TK'81
PvdA	- 12%	+ 31%	+ 9%
CDA	- 4%	+ 20%	- 2%
VVD	- 16%	+ 17%	- 19%

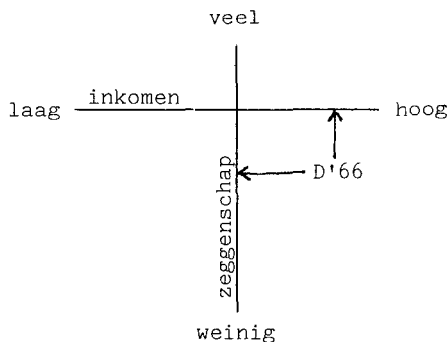
N.B. De drie kolommen kunnen alleen in hun geheel met elkaar vergeleken worden.

Met andere woorden: Als wij ons beleid willen afstemmen op onze potentiële kiezers moeten wij méér rekening houden met PvdA-sympathisanten, dan met VVD-aanhang. Maar zo krijg je slechts herverdeling van links en dat lijkt in tegenspraak met een van de oprichtingsidealen van D'66: Duidelijkheid in de politiek en versterking van het progressieve vlak door losweken van de progressieve christenen uit het grauwe confessionele midden. Maar ook een meer op rechts (de VVD) gerichte politiek kan dat niet bereiken. Want het CDA is stabiel en ooit. De eeuwige klem, waar geen pasklare oplossing voor is. Wel een weg eruit, waarover straks meer.

De actieve leden

Van de 17.000 leden zijn er zo'n 2000 actief. Zij bepalen gezicht en beleid van de partij. Wat kunnen en willen ze? In de beginperiode werd de partij gevormd door mensen uit journalistiek en reclame en door juristen, met belangstelling voor staatkundige vraagstukken. Zulke mensen zijn gewend aan vormdenken, ze houden zich bezig met procedures en presentatie. En mediagemensen zijn genoodzaakt om de dingen aan te pakken op een snelle en praktische manier. Daarnaast vind je nu veel D'66-leden in het ambtelijk apparaat, aan universiteiten, in het middelbaar onderwijs, in het organisatie- en informatieadvieswerk en in de B-wetenschappen. Veelal mensen die gewend zijn aan een rustige beschouwing van de feiten, maar wel op enige afstand van waar ze gebeuren. Er zijn maar heel weinig actieve partijleden direct betrokken bij het

bedrijfsleven. Ook hebben we weinig leden met een laag inkomen.

Als we het „modale” D'66 lid eens af zetten op een horizontale „inkomens-as” en een verticale „machts-as”, dan vinden we hem, met een goed inkomen, rechts op de horizontale as, maar, als lid van een partij met weinig directe macht, onder op de verticale as. Vandaar misschien, dat het rechtvaardigheidsgevoel in de partij in vraagstukken met het aksent op zeggenschap veel scherper is, dan bij vraagstukken met het aksent op bezit?

Heel veel D'66-leden adviseren, in hun dagelijks werk. Dat geeft geen directe macht om te besluiten, maar wel heel veel invloed, op de inhoud van zo'n besluit.

Al met al, kom ik tot het volgende rijtje:

pluspunten

- pragmatisch (neemt af)
- open
- scherp inzicht in procedures, rechtvaardige besluitvorming
- veel ambtelijke kennis en ervaring
- veel mensen met B-opleiding
- veel invloed (indirekte macht)

minpunten

- weinig directe praktijkkennis
- afstandelijke denktrant
- weinig wortels in bedrijfsleven
- zekere oppervlakkigheid, door weinig inlevingsvermogen in situatie van mensen met een laag inkomen
- weinig directe macht

Wat we mijns inziens het beste kunnen is open en vernieuwend denken, voor de langere termijn, met veel nuance en deskundige inbreng, veel kennis in het technische vlak, en veel aandacht voor de democratische organisatie van wat we willen.

Voor de behandeling van de dagelijkse sociaal-ekonomische praktijk hebben andere partijen een beter gevoel, ons ontbreken de wortels en het begrip ervoor.

2. De strategie, met wie en hoe?

Gegeven, dat D'66 sinds 1967 gemiddeld 6% van de kiezers bond (dat komt overeen met 9 Tweede Kamerzetels), en ervan uitgaande, dat onze grootste kracht ligt in vernieuwend lange termijn denken, en op kundige wijze de weg daartoe aangeven, doet zich de vraag voor, of het streven naar een „vierde stroming” wel zo geschikt is. Moeten wij een vierde „isme” uitdragen? Verkalken „ismes” niet al gauw in dogma's en taboes?

Een partij met 9 zetels heeft niet veel directe invloed op het landsbestuur, wat haar juist vrijmaakt voor durf en imagina-

tie. Maar welke werkelijke invloed heeft een partij, die zo desperaat is om haar grillige kiezers vast te houden, dat zij met elke wind mee moet waaien?

Een serieuze politieke partij is bereid te regeren. Maar niet tot elke prijs. Een coalitie met CDA/VVD ontkent het ideaal, waarmee de partij is opgericht en zou slechts D'66 doen ontploffen. Die partijen kunnen nu bovendien zonder ons.

Een voorhoedepartij is per definitie progressief en denkt juist vóór haar bondgenoten uit. En dat kunnen alleen progressieve partijen zijn, in het bijzonder de PvdA. Een goede werkverdeling: D'66 beschermt de individuele mens en de minderheden, de PvdA beschermt de kollektieve minima. Dat strijdt niet, maar houdt elkaar juist in balans. Veel van onze democratische idealen uit de zeventiger jaren (openheid in Staten en Raden bijvoorbeeld) zijn nu ook tot de PvdA doorgedrongen.

D'66 en de Partij van de Arbeid zijn natuurlijke bondgenoten. Die band doorsnijden houdt het CDA slecht buiten schot.

Een nieuwe progressieve alliantie

Alleen een goed durft er in deze tijden over te beginnen, maar ik waag het om een nieuwe progressieve alliantie te bepleiten, zij het niet voor de a.s. verkiezingen, die komen te snel.

De ervaring leert dat allianties, waarschijnlijk omdat ze een zeker elan uitstralen, altijd méér stemmen krijgen, dan de som van de afzonderlijke partijen. Voorbeelden: Het CDA, de Engelse SDP/Liberals, en de gezamenlijke PvdA/PPR/D'66 campagne in '71 die ons 11 zetels opleverde. (Niet te verwarren met het keerpunt akkoord in '72 waarbij ook een gezamenlijk program werd opgesteld).

Dan pas, is er een duidelijk alternatief voor CDA/VVD en zouden de kiezers een duidelijke uitspraak moeten doen over hun prioriteit: minder financieringstekort of een rechtvaardiger inkomens- en werkverdeling. Niettemin is het niet realistisch, om de komende jaren te hopen op enige verschuiving van betekenis in het Nederlandse politieke veld. D'66 zou zinvol toenadering tot het CNV kunnen zoeken, hun ideeën staan dichtbij de onze, maar we moeten er geen wonderen van verwachten. Maar als er **binnen** het veld geen verschuivingen zijn, het **hele** Nederlandse politieke veld is de laatste jaren wel een flink eind opgeschoven. Men denke bijvoorbeeld aan kernenergie. En dat is vooral dankzij D'66 en de PPR.

Daarom kan onze partij veel meer betekenen als voorhoede, die het hele schip vooruit trekt, dan als bredere, maar vage stroming, die het konfessionele blok niet afbreekt, maar het juist versterkt.

Konklusie

De punten nog eens op een rijtje zettend, bepleit ik dat:

- D'66 door omvang en samenstelling veeleer een voorhoedepartij kan zijn dan een bredere politieke stroming.
- de partij het beste is in vraagstukken van rechtvaardige procedures en machtsdeling. In wat de minima direkt dreigt en beschermt heeft de PvdA meer inzicht.
- de PvdA is daarom de natuurlijke bond-

genoot van D'66, waarbij het bijwagensyndroom best eens mag afgeschaft. Een voorhoedepartij onderscheidt zich door haar ideeën en aanpak.

- bereidheid tot coalitie met CDA/VVD geeft de kiezer onduidelijkheid en helpt alleen het CDA aan een progressieve façade.
- hechtere samenwerking met het CNV kan het konfessionele blok weer wat weker maken.
- D'66 kan een nieuw elan brengen, door te komen tot een nieuwe progressieve alliantie met PvdA, PPR en eventueel EVP.

Men beseffe wel, dat een dergelijke rol voor D'66 zeer hoge eisen stelt aan uithoudingsvermogen en discipline van onze volksvertegenwoordigers. Lange termijn denken en indirect invloed uitoefenen oogsten weinig direkte waardering en veel wantrouwen.

Bronnen: De geschiedenis van D'66 door P. Fokkink. Beeld van een partij, door Vivian Voss. Democraat, jaargang 14, nummer 6, juni 1981.

Contributie

Het gironummer voor uw contributie is:

413.19.66

t.n.v. Democraten '66

Den Haag

(voor wie de acceptgirokaart kwijt is en tóch wil betalen)

Vlugschrift

Wie wil notuleren voor de partij? Van een kleine vergadering tot een groot congres. Incidenteel of voor een langere tijd. Liefst stenografen. Interesse in vlugschrift? Bel of schrijf naar Marin Engelhard, hoofd algemene zaken op het landelijk secretariaat. Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ DEN HAAG tel. 070 - 858303 (tijdens de kantooruren).

UIT DE FRACTIES

DAG BURGEMEESTER

E. C. Bakker

Minister van Thijn presenteerde vlak voor zijn vertrek een nota, handelend over de inspraak bij (her)benoeming van burgemeesters en commissarissen der koningin.

Voor D'66 een interessante nota, omdat de gekozen burgemeester ons nog steeds na aan het hart ligt. Ook interessant, omdat het in het regeerakkoord vastgelegde streven meer D'66 burgemeesters te benoemen hierdoor op de tocht zou kunnen komen te staan.

2^e KAMER

De bestaande procedure bij burgemeestersbenoemingen houdt onder meer in dat de gemeenteraad, in aanwezigheid van de CdK door middel van een profielschets aangeeft aan welke eisen de nieuw te benoemen burgemeester dient te voldoen. Deze gang van zaken werd in 1972 geformaliseerd door Minister De Gaay Fortman in zijn instructie voor de CdK's.

Er ontstond een rijke variatie aan procedures.

Ook voor de vertrouwenscommissies, ingesteld met de bedoeling de CdK van advies te dienen, verliepen de procedures lang niet altijd bevredigend. Ondanks de instructie van 1972 was er in de verste verte geen sprake van uniformiteit. Minister Wiegel stelde in 1978 de Tweede Kamer op de hoogte van de afspraken die hij met de CdK's had gemaakt over het benoemingsbeleid. Duidelijk liet hij weten dat naar zijn oordeel bij dit beleid niet enkel de wensen van de gemeenteraden een rol moesten spelen, maar ook factoren als landelijke, regionale en provinciale politieke verhoudingen, vooruitzichten van zittende burgemeesters en vertrouwelijkheid van sollicitaties. Hierdoor werd het experiment met de vertrouwenscommissies weer op de tocht gezet.

Kortom het benoemingsbeleid inzake burgemeesters wordt voornamelijk hoofdzakelijk bepaald door politieke motieven op centraal niveau. Hoewel aan kwaliteitseisen voor iedere burgemeester niet kan worden voorbijgegaan, speelt vooral de evenredige verdeling van burgemeesters-

posten over (grotere) politieke partijen een rol.

Tot 1977 weigerde de fractie van D'66 kandidaten van deze partij te ondersteunen. Met andere woorden, zij deden niet mee met de politieke lobby.

Toen de fractie, onder druk van de achterban en in het licht van de politieke onhaalbaarheid van de gekozen burgemeester, zich uiteindelijk wel sterk wenste te maken voor D'66-benoemingen, steeg het aantal Democraten in het ambt van 1 naar 12.

De nota

Nieuw is het voornemen om de door de gemeenteraad in te stellen vertrouwenscommissie een oordeel te laten geven over sollicitanten naar het burgemeestersambt. De CdK zal daartoe een selectie maken van 5 à 10 kandidaten, waarvan de CdK vindt, dat zij, mede gelet op de profielschets van de gemeenteraad, voor benoeming in de desbetreffende gemeente in aanmerking komen.

De commissie dient haar werkzaamheden te verrichten zonder ruggespraak met de gemeenteraad of met mede-raadsleden.

De vertrouwenscommissie deelt haar opvattingen over de geselecteerde kandidaten mee aan de CdK, die deze opvattingen betreft bij het opstellen van de aanbeve-

ling voor de minister van binnenlandse zaken.

De minister tenslotte stelt de voordracht op voor de Koningin en maakt de benoeming bekend nadat het Koninklijk Besluit tot stand is gekomen.

Indien bij de benoeming is afgeweken van de opvattingen van de vertrouwenscom-

missie kan zij desgevraagd kennis nemen van de motieven die daarbij een rol hebben gespeeld.

Voor de procedure bij de benoeming van de CdK zal in grote lijnen een gelijksoortige regeling gelden. Provinciale Staten schetsen een profiel en kunnen een vertrouwenscommissie instellen.

Bij herbenoeming van een burgemeester (hij wordt immers benoemd voor 6 jaar) wordt de mogelijkheid geopend dat een representatief te achten afvaardiging van de raad met de CdK van gedachten wisselt over het functioneren van de burgemeester, zodat de minister de feitelijke bestuurlijke situatie van de gemeente werkelijk kan beoordelen.

In de nota staat echter ook dat het oordeel van de raad niet doorslaggevend is, maar binnen de termen van inspraak valt.

Voorlopige conclusie

Bij een verregaande inspraak van de gemeenteraad zal de politieke kleur van de betreffende gemeenteraad richtinggevend zijn voor die van de burgemeester. Dit betekent dus dat het principe van evenredige verdeling naar rato van de samenstelling van de 2e Kamer zal worden losgelaten. Hierdoor zal ongetwijfeld de machtspositie van de grootste politieke partijen worden versterkt.

Vergroting van de inspraak van gemeenteraden bij de benoeming betekent ook dat er een einde komt aan de ondoorzichtige, weinig verheffende praktijken van de politieke lobby in Den Haag.

De inspraakprocedure maakt een politieke discussie vóóraf mogelijk en voorkomt tevens een twistpunt achteraf.

Optimale inspraak zal tot gevolg hebben dat de benoemde burgemeester het vertrouwen geniet van de meerderheid van de raad.

Indien de raad zich uitspreekt over de politieke kleur van de burgemeester en de benoeming geschiedt conform hiermee dan zal dat tevens invloed hebben op het functioneren van het college. Deze „democratische legitimatie" neemt immers de bezwaren weg tegen het beheren door de burgemeester van een politiek geladen portefeuille.

In een gepolitiseerd lokaal bestuur kan de door de raad aangewezen burgemeester optimaal meedraaien als eerste wethouder, zeker als ook een herbenoeming onderworpen wordt aan het oordeel van de gemeenteraad. ■

Verslag Eurofractie april, mei 1982 door Doeke Eisma

Op 7 mei heeft een grote delegatie van de Tweede Kamerfractie, samen met de Eurofractie een werkbezoek aan Brussel gebracht, waar met een viertal Europese commissarissen en de Permanente Vertegenwoordiging (= Ned. ambassade bij de EEG) uitvoerig werd gesproken. Het was goed dat de gezamenlijkheid van dit bezoek werd benadrukt, omdat daarmee tot uitdrukking kwam dat de nationale en Europese D'66 fractie

nauw samen optrekken en een pro-Europese politiek voorstaan!

Eén van de activiteiten van een Europees parlementariër is het vervullen van een rapporteurschap. Dat betekent dat o.m. voor de diverse voorstellen van de Europese Commissie een vertegenwoordiger van de betreffende parlementaire commissie de opdracht krijgt om namens de commissie – ter voorbereiding van het plenaire debat – een verslag en ontwerpresolutie over een onderwerp op te stellen.

Hoewel het nog steeds moeilijk is om als niet bij een politieke fractie ingeschrevene voor een rapporteurschap in aanmerking te komen, zijn de omstandigheden daartoe nu iets gunstiger geworden. Dat betekent dat ik het rapporteurschap verkreeg eerst voor een weinig belangrijk onderwerp als de etikettering van land van oorsprong op geïmporteerde textielgoederen en vervolgens een belangrijker onderwerp als de uitgaven voor sociale zekerheid in de lidstaten. Hoewel de rapporteur formeel het standpunt van de parlementaire commissie moet vertolken kan hij of zij desondanks een bepaalde politieke richting aangeven in zijn stellingname. Het zal bij de behandeling van genoemde rapporten nog moeten blijken in hoeverre ik daarin zal slagen.

Een andere activiteit is het indienen van amendementen op voorstellen van de Europese Commissie of verslagen en resoluties van collega-parlementariërs. Tijdens de behandeling van het nieuwe milieuprogramma in de milieucmissie van het parlement lukte het ons een aantal amendementen opgenomen te krijgen in dit programma. Het betrof hier de wens tot een kaderregeling voor alle grensoverschrijdende milieueffekten. We hopen dat de binnenkort te verwachten behandeling in de plenaire vergadering daarvan niet zal afwijken, zodat het initiatief van mijn voorgangster Suzanne Dekker nu geëffektueerd kan worden.

Zeer storend

In de mei-vergadering van het parlement diende ik twee amendementen in op het nieuwe aktieprogramma ter verbetering van de positie van de vrouw. Het ging hier om de bevordering van een communautair gezondheidsbeleid in het algemeen en voor de vrouw in het bijzonder en om meer toegang van vrouwen tot het Sociaal Fonds. Dit laatste werd met ruime meerderheid aangenomen, doch met het eerste werd elektronisch ingestemd door 87 leden, terwijl er 84 tegen waren! De oplettende lezer

EUROPEES PARLEMENT

zal opmerken dat de som van voor- en tegenstemmen niet het totaal van 434 parlementariërs benadert. Het veel voorkomende groot absentisme is een verschijnsel dat ons zeer stoort. Lang niet alle parlementariërs maken er een gewoonte van om de plenaire zittingen van begin tot eind mee te maken of – indien ze wel in Straatsburg zijn – de stemmingen bij te wonen. Voor een enkeling zullen er wel dringende redenen zijn om elders te vertoeven, maar een parlement dat wil vechten voor uitbreiding van zijn bevoegdheden moet op zijn minst zorgen aan de bestaande bevoegdheden en daarbij behorende ver-

plichtingen te voldoen. Wij vinden dat de Nederlandse voorzitter van het parlement daar wel eens wat aan mag gaan doen, bijvoorbeeld presentielijsten van plenaire- en commissievergaderingen gedurende een bepaalde periode bijhouden – inclusief van de deelnemers aan stemmingen in Straatsburg – en deze te publiceren. Alleen het voornemen daartoe zal al een anticiperende werking op vele parlementsleden hebben.

De activiteiten van beide Europarlementariërs betroffen gedurende de maanden april en mei weer vele onderwerpen. Wegens ruimtegebrek kunnen we er helaas niet op ingaan zodat we met een vermelding moeten volstaan. Tijdens het aprildebat sprak Aar de Goede over het begrotingsbeleid van de Europese Gemeenschappen voor 1983 en de resultaten van de laatstgehouden Europese Raad, waar de raadsvoorzitter zelf verslag kwam doen. Ook bepleitte hij volwaardiger deelname van niet-ingeschrevenen in delegaties van het parlement met andere landen/organisaties.

Ik voerde het woord over de wijziging van het regionale fonds, bestrijding van de jeugdwerkloosheid, en de gevaren van asbest en stelde een mondelinge vraag aan de raad waarin ik doorgang van de zogenaamde JUMBO-raad (Ministers van Financiën, sociale en economische zaken) bepleitte. Gedurende de mei-zitting sprak Aar de Goede over de parlementsbegroting 1983, de Falklandeilanden, landbouwprijzen en Doeke Eisma over de medezeggenschap in naamloze vennootschappen, het aktieprogramma voor gelijke kansen voor de vrouw en het drugbeleid. ■

DEMO-CRAATJES

door Marie-Louise Tiesinga

De oproep in de vorige rubriek om toch vooral afleveringen van uw Democratie naar mij op te sturen, heeft succes gehad: de kranten zijn weer in groten getale binnengekomen. Uit Arnhem hoorden we echter, dat men regelmatig de Arnhemse Democratie naar het landelijk secretariaat opstuurt. We moeten dan ook bekennen dat er daar nogal eens krantjes zijn blijven liggen, de afgelopen maanden. Onze excuses.

Maar redactie, zet er dan toch ook s.v.p. mijn naam op! Of stuur ze – dat bespaart veel kosten en moeite – rechtstreeks naar mijn huisadres: Bazuinhof 2, 1544 XN Zaandijk. In Arnhem hadden ze er destemeeer moeite mee, omdat ze hun krant hebben vernieuwd. Het ziet er goed uit Arnhemmers, veel succes!

NIEUW zijn de bladen van Apeldoorn, Huizen (N.H.), Lelystad en Zutphen. Proficiat redacties. Hou vol, want het zal de komende tijd erg hard nodig zijn iedere D'66-er te mobiliseren en enthousiast te houden. De Lelystadse „Dubbel 6” steekt wel in een heel bijzondere omslag. Zeer lezenswaardig is het interview van Anton Buys met ex-regio HB-lid voor de IJsselmeerpolders, Luuk van der Veen, getiteld: „Van hartstochtelijk PvdA-er tot afstandelijk Democraat.”

Citaat: (nadat Van der Veen enkele elementen van D'66 heeft genoemd, vraagt de interviewer): **Vrijzinnigheid?**

VvV.: „Nou nee, dat is het niet helemaal. Er zijn twee stromingen in de partij, de vrijzinnige, waarvan Zeevalking een belangrijke representant is, en de „end of ideology”-richting, waarbij te denken is aan mensen als Van Mierlo en Gruyters. Die zeggen: socialisme is het niet, liberalisme zeker niet, confessionalisme is een doodlopende straat, wat wij nodig hebben is een pragmatische aanpak. Die twee groeperingen zijn bij elkaar gekomen.

Terlouw heeft in dit opzicht geen rol van betekenis gespeeld. Eigenlijk is hij een interimfiguur. We mogen ontzettend blij zijn dat hij er geweest is, maar een man als Van Mierlo heeft natuurlijk meer visie in zijn teen dan Terlouw... begrijp je? Hij heeft het ook nooit over ideeën: hij spreekt altijd

DE PERS OVER D'66

VAN „HOSANNAH TOT KRUISIGT HEM”

door Marie-Louise Tiesinga

De berichtgeving over D'66 is, dat zal iedereen toegeven, ronduit belazerd. Het begon al in de laatste maanden van het vorig jaar: de gasboringen op Ameland, „het Herenakkoord” met de oliemaatschappijen (alsof wij dat hadden uitgevonden), Amelisweerd, het dumpen van radioactief afval in de oceaan, intermenselijk geklungel in het kabinet dat voor een deel op onze rekening werd geschreven (mislukte brugfunctie heet dat nu) de man/vrouw in de straat weet het allemaal te noemen, het is er in geheid. D'66-ers in alle geledingen van de partij zijn er de afgelopen maanden bij voortdoring mee geconfronteerd tot ze er misselijk van werden. En maar verdedigen, en maar uitleggen. Jan Terlouw, het gezicht van D'66 verloor z'n glans. Terecht? Nee, en ja.

Onder de huidige politieke omstandigheden kun je heel onterecht je gezicht, en dat van de partij dreigen te verliezen. Wie gelijk heeft, krijgt het vaak niet. Dat geldt zeker in de politiek. Maar het is ook een beetje een kwestie van poetsen aan jezelf of poetsen aan de spiegel. Feit is, dat de hele financieel-economische problematiek zo overheersend is geworden dat belangrijke maatschappelijke problemen als milieu, wapenbeheersing, gunstige technologische ontwikkelingen, emancipatie en democratisering – zaken waar we steeds voor hebben gestaan, waarmee we glanzend oppositie hebben gevoerd met Jan aan het roer, en waarvoor we zijn beloofd met 17 kamerzetels – drastisch naar de achtergrond zijn geschoven. En als er dan op die terreinen (ik noemde net een aantal voorbeelden) beslissingen werden genomen, werden ze in ons nadeel uitgelegd omdat we de redelijkheid ervan – die m.i. in alle genoemde gevallen aanwezig was – lieten prevaleren en dat niet acceptabel konden maken. Uitleggen en begrepen worden is gemakkelijker in de oppositiebankjes dan in de regering. Ondanks alle goede, veelal lange(re) termijnzaken die wel door Jan Terlouw tot stand werden gebracht, kwamen wij tussen Dries, Fons en Joop maar niet tot ons recht. Daarnaast gingen er voor de Statenverkiezingen ook nog „affaires” spelen in de partij: Bregman, Pieters. We schrokken ons dood. Niet omdat we zo gek waren geweest om te denken dat zoiets bij ons niet zou kunnen voorkomen, maar omdat anderen deden alsof ze hadden gedacht dat onze partij uit louter heiligen bestond en daarover nu zo diep teleurgesteld waren. Met alle slechte publicitaire effecten van dien.

Politiek sukkelden we naar de Voorjaars-

nota en de financiële invulling van daarin genoemde beleidsvoornemens. Zo moet dat althans op de gemiddelde mens zijn overgekomen en anders werd hem dat wel ras duidelijk gemaakt als hij z'n ochtendkrant, middag- of weekblad opsloeg. De tegenvallende resultaten bij de Statenverkiezingen enthousiasmeerden de spreken- de en schrijvende critici al evenmin in onze richting, hoewel de malaiseberichtgeving zich ook tot de, aan sterke interne verdeeldheid onderhevige, PvdA uitstrekte. CDA-opperhoofd Dries bleef menselijk fietsend en in het buitenland orerend in de kiezersgunst en Wiegel spon grof, maar goed garen door de ene leugen na de andere in onze richting te spuien. Het waren barre tijden, maar we zijn er nog niet. De kabinetscrisis ligt ons nog vers in het geheugen. Persoonlijk zou ik er heel wat voor over hebben gehad al het mogelijk was geweest een breuk in drieën te realiseren, maar het zij zo. Ook ons moedige besluit niet weg te lopen maar onze verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen dat er verder geregeerd kon worden, dat 1983 geen verloren jaar zou worden, werd door de kiezers niet begrepen en niet beloofd: een halvering bij de Gemeenteraadsverkiezingen op 2 juni. De brekende PvdA werd beloofd, D'66 werd afgetekend als een verrader van het proletariaat met rechtse neigingen. In twaalf maanden tijd van „hosannah tot kruisigt hem”. Dat is de realiteit waarvan alleen idioten de pers de grootste schuld in de schoenen schuiven. Het is gewoon een feit dat de indruk is gewekt dat wij conservatief beleid hebben gevoerd en dat we niet voldoende duidelijk hebben gemaakt of hebben kunnen maken dat dat niet het geval is. Vrijages in de richting van een combinatie VVD/CDA/D'66 zullen die indruk alleen maar bevestigen, alle mooie, goede, ethische of andere redenen ten spijt. Zo werkt dat nu eenmaal, bij de kiezer en bij ons kader en onze leden. Vooral mensen die al heel lang van D'66 houden raakt zoiets héél diep. Ik kom daar zo nog op terug.

Optisch bedrog

Dat dingen vaak anders lijken dan ze zijn (bedoeld), is niet ongebruikelijk maar wel lastig in de politiek. De pers kan niet de schuld worden gegeven van onze problemen, maar wél mag worden gesteld dat ze over het algemeen niet enthousiast hebben meegedaan om dit optisch bedrog tegen te gaan. Integendeel! Ik heb de afgelopen maanden fanaat „geknipt” en met de resultaten zijn bladzijden te vullen, maar dat heeft geen zin. Twee absolute topics wil ik echter memoreren: het interview van Henk van Hoorn en Paul Witteman met Maarten Engwirda in „Onder vuur” van de VARA op 12 mei j.l. en de column van Hans ten Houten in het Algemeen Dagblad van 27 mei j.l. onder het kopje „Losse flodder Van Mierlo”.

over „de houding van D'66”. Houding is echter een psychologisch begrip waar je in de politiek niets mee kunt beginnen. De toekomst van D'66 hangt af van de samensmelting van beide stromingen. De partij heeft ideologische wortels nodig. Dat bedoel ik als ik Terlouw een interim-figuur noem”...

Voor het eerst ontving ik ook nummers van de kranten van Tilburg en Zwijndrecht, die zeer informatief zijn.

Alle kranten barstten natuurlijk van de informatie voor en over de gemeenteraadsverkiezingen en van het campagnenieuws. Er waren prima verzorgde nummers en (uittreksels van) verkiezingsprogramma's en beleidsprogramma's bij. Ik kan er maar een paar noemen: Leiden, Soest, Sneek, Waalre en Eindhoven zijn me na het lezen van die dikke stapel van deze keer bijgebleven.

Ook de Delta Democraat van de regio Zeeland was er gelukkig deze keer weer bij. Beslist genoemd moet worden Marleen Buntsma van de afdeling Bergen op Zoom die tegelijk met hun fraaie Nieuwsbrief een tweetal met de handgemaakte wollen poppetjes in groen-witte wol opstuurde. Die hebben de Bergen op Zoomse-D'66ers uitgedeeld tijdens de campagne. Marleen heeft gezorgd dat er zo'n 1000 stuks klaar waren. Ze waren bestemd om opgespeld te worden. Fantastisch leuk Marleen! Een „echt” D'66-verhaal vond ik in de Demokrabbel van Borne over de gekozen of benoemde burgemeester, geschreven door Fons Lohuis, waarin de voor- en de nadelen op een rijtje worden gezet.

Wie belangstelling heeft, belle de redactie van de Demokrabbel te Borne, tel. 074 - 662489.

Na het lezen van die tientallen kranten, in de wetenschap van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen, overviel me voor de zoveelste maal de afgelopen weken een grote triestheid. Want het is natuurlijk beschamend dat „Haagse” toestanden zo geweldig onrecht doen aan de inzet, de verve en de moed waarmee D'66-ers in de Raden (en de Staten niet te vergeten) hebben gezeten in de afgelopen vier jaar, en de ideeën van D'66 hebben uitgedragen. Verdrietig voor al diegenen die een jaar lang (TK-Staten-Gemeenteraadsverkiezingen) vrijwel voortdurend campagne voor D'66 hebben gevoerd. Ik hoop dat „Den Haag” dit voldoende beseft en zich realiseert dat de top onmachtig is als hij niet gedragen wordt door „de basis”. Maar mensen, kop op, we hebben in de afgelopen 17 jaar bij D'66 wel voor hetere vuren gestaan. We laten D'66 niet wegpesten, wegpraten of wegschrijven. Ook nu, juist nu is het een kwestie van DENKEN, DURVEN EN DOEN! Bij discussies in de partij over de koers die we moeten varen, straks op het congres op 17 juli, maar vooral ook in de Staten en de Raden. Een koers D'66 waardig. Wij horen niet thuis in conservatief gezelschap.

Tot de volgende keer. ■

Zelden nee eigenlijk nooit, heb ik zo'n mis-selijk, tendentieuze vraaggesprek horen af-nemen als in „Onder vuur” op genoemde achternamiddag in mei, waarin men Eng-wirda tartte toe te geven aan de suggestie dat D'66 samen verder wilde met het CDA vanwege de lonkende ministersbaantjes etc. En dan gaat het me meer om de manier waarop dan het feit op zich. Engwirda heeft overigens de vragenstellers met in-drukwekkende rust op overtuigende wijze weten te pareren.

Hans ten Houten permitteerde zich de vol-gende alinea in zijn – zo verzekerde hoofd-redacteur Ron Abraham van het Algemeen Dagblad mij – „hoogstpersoonlijke” co-lumn:

„Het tussenkabinet wordt dus gevormd uit drie partijen: CDA, D'66 en Hans van Mierlo. Het CDA zit erin omdat het CDA al sinds mensenheugenis in alle kabinetten zit, D'66 doet mee om niet op een bijwagen van de PvdA te lijken en Hans van Mierlo maakt dit rechtse kabinet mogelijk om, zo als hij deze week verklaarde, te voorkomen dat ons land een rechts kabinet krijgt. Zo had je vroeger bestuurders die de Duitsers alleen maar hielpen om te voorkomen dat die Duitsers te veel macht kregen...”

Abraham voegde er overigens aan toe, dat je als hoofdredacteur voor zo'n hoogst persoonlijke column wel verantwoordelijk bent, al hoefde je er niet achter te staan... dat je hem kon plaatsen of weigeren. Dat hij dat laatste niet heeft gedaan, mag op z'n minst tekenend worden genoemd.

Er was ook berichtgeving waar je van op-kikkerde. Zo was daar het uitstekende in-terview van Kees van der Malen met Lau-rens Jan Brinkhorst in NRC Handelsblad van zaterdag 15 mei j.l. onder de titel: „Brinkhorst en de eigen weg van het An-dere Links”, waarvan de inleiding als volgt luidde:

„Hij gaat door voor ambitieus en oncon-ventioneel. Hij mist charisma, maar bezit een scherpe geest en een deftige toon: Laurens Jan Brinkhorst. De fractieleider van D'66 in de Tweede Kamer bedacht het „andere links” en gaf dat in woord en daad nader gestalte. Deze week hielp hij zijn Democraten bij het voltooiën van hun emancipatie: een positie los van de PvdA...”

Het is te hopen dat de partij voldoende beseft hoeveel wij met name ook het laat-ste jaar te danken hebben aan deze geta-lenteerde, aan D'66 en haar idealen ver-knochte voorzitter van de Tweede Kam-erfractie, die voor de wereld toch be-trekkelijk in de schaduw van Terlouw een klus opknapt die u noch ik graag op ons bordje zouden willen hebben en die hem eigenlijk niet op het lijf is geschreven. En dan nog met zoveel verve, gevoel voor perfectie en succes.

De strategie

Realisten hebben het voorzien: de Ge-meenteraadsverkiezingen zouden desa-streus worden. En dat werden ze! In lan-delijk opzicht bevestigden zij het beeld van een afkalvende partij, plaatselijk werd de ruime winst op papier van een half jaar

geleden op z'n best niet verzilverd. En dat is een klap voor het image en zal van belang blijken te zijn voor de invloed van D'66-fracties in gemeenteraden, zelfs als ze hun zetelaantal hebben weten te continuëren. Een voorziene klap dus, de verkiezingen van 2 juni. Helaas gevolgd door enkele – nu interne – dreunen. Daags na de verkiezingen permitteerde Jan Terlouw zich een „openhartig” interview in Elseviers Weekblad onder de titel „Minister Jan Terlouw heeft zijn lesje geleerd”. Zaterdag 5 juni plaatste een praatgroep rond het Tweede Kamerlid Chel Mertens een ad-vertentie in NRC Handelsblad met de kop: „Welke D'66-ers willen ook meepraten over profiel en strategie van hun partij?” Daarin werd een bijeenkomst in Krasna-polsky in Amsterdam uitgeschreven voor 26 juni a.s. Vrijwel tegelijkertijd gaf de (R)appelgroep haar fundamenteel manifest

het er nu op uitdraait dat het H.B. het stempel „goedgekeurd” op zo'n bijeen-komst zet (en beide Kamerfracties hebben dit geadviseerd) dan kan bedoelde ge-dachtenwisseling op 26 juni plaatsvinden. Dat is dan pure winst uit een grove schoonheidsfout waar we het dan maar niet verder over moeten hebben.

De Haagse Post van 12 juni publiceerde een drie pagina's groot artikel onder de kop: „Vergissen is menselijk, dat is ook héél D'66”. Lang geen slecht artikel overigens. Menselijk moeten we vooral blijven – al zullen we waarschijnlijk daarmee altijd veel te netjes blijven voor het politieke machtsspel – maar met „vergissingen” moet het nu maar eens uit zijn! Waar we dringend behoefte aan hebben is de terug-keer naar onze oude duidelijkheid en her-kenbaarheid: onze bestaansgrond. We hebben schade geleden door onduide-

aan de openbaarheid prijs. Gecombineerd met wat ongecoördineerde interviews, niet afgesproken verklaringen, communica-tiestoornissen bij fractie en HB was de chaos compleet; de indruk werd gewekt (en welk medium speelde daar niet gretig op in) dat D'66 in paniek, verdeeld, boos, verdrietig was en straks ongetwijfeld ver-strooid zou zijn. Te gek voor woorden! De (R)appel-groep had al een paar weken ge-leden het verschijnen van haar manifest aangekondigd: daaraan was dus betrekke-lijk weinig te doen, al hadden ook zij het m.i. zo vlak na de verkiezingen nog wel even binnen kunnen houden. Maar Ter-louw, uitgerend Terlouw had toch het effect van z'n uitspraken aan de vooravond van vrijwel zeker teleurstellende verkie-zingen voor D'66 beter moeten inschatten. Dat iemand van mening verandert, kan ge-beuren, maar onder politiek bedrijven mag toch ook worden begrepen de zelfbeheer-sing om zo'n „omslag” niet op een ongele-gen moment de wereld in te slingeren. En dan ook nog suggereren dat het lijsttrek-erschap er mee is gemoeid. Is er dan nog niets van dit afgelopen jaar geleerd? Of, is het zoals de Engelsen zeggen: „When the ermine ruffles the cheek?” Ook Mertens kan zeker worden verweten dat hij als po-liticus beter had moeten weten. En het Hoofdbestuur kan worden verweten dat ze allang hadden moeten entameren wat Mertens en enkele andere bezorgde D'66-ers deden, en met succes zo te horen. Als

lijkheid. Zes ministers en 17 kamerleden kunnen daaraan de komende tijd gestalte geven. Niet zoals Erwin Nypels na de Re-geringsverklaring met op z'n allerbest charmante stunteligheid à la Van Agt. Hij had als doorgewinterd kamerlid toch beter moeten weten. Gelukkig weten vriend en vijand wat een groot vakman en integer politicus hij is. Nee, bij een volwassen partij passen bewindslieden die zich ook politiek volwassen gedragen en de ideeën van hun partij ook onder moeilijke om-standigheden over het voetlicht weten te krijgen. Niemand zal zeggen dat dat een gemakkelijke opgave is en misschien moeten we er in de oppositiebanken nog wel een paar jaar op oefenen. Met Pers-pectief '82-'86 heeft de Tweede Kam-erfractie een prima lijn uitgezet voor de ko-mende tijd (zou het Redelijk Perspectief het Redelijk Alternatief niet kunnen ver-vangen?) Broodnodig is nu nog een heldere strategieresolutie t.b.v. de Tweede Kamerverkiezingen op 8 september a.s. D'66 mag geen alibi vormen voor een rechts be-leid met CDA en VVD! Als de tijd van formele blokkades voorbij is, moeten er duidelijk geformuleerde materiële waar-borgen komen voor een progressief, toe-komstgericht beleid. Uit vele, vele reacties uit de partij blijkt gelukkig dat dat is wat D'66-ers willen! Het is volgens mij ook de enige kans om te overleven. Vrijen met rechts kan eindigen in een dodelijke knuf-felpartij. ■

Eerste congresdemocraat voor de 33ste ALV op 16 en 17 juli 1982 in Amersfoort

Vervroegde verkiezingen

Democraten,

Op 16 en 17 juli houden wij ons verkiezingscongres. Helaas zal dit congres voor een aantal onder u in de vakantie vallen. Onze interne kandidaatstellersprocedure vraagt echter om een bepaalde voorbereidingstijd. Daarnaast moet het huidige Verkiezingsprogramma gedeeltelijk worden herzien. Ook dit vraagt een zekere voorbereidingstijd. Daarom is het niet mogelijk dit congres op een eerdere datum te laten plaatsvinden. Vele leden, die niet op het Congres aanwezig kunnen zijn, kunnen wel meebeslissen over het verkiezingsprogramma en over de Strategieresolutie (zie pag. 12) Elders in deze Democraat kunt u lezen waar alle Algemene Regio Vergaderingen (zie pag. 13) gehouden worden ter voorbereiding van het Verkiezingscongres van 16 en 17 juli a.s.

In deze Eerste Congresdemocraat (ECD) 33ste ALV treft u een agenda aan en de Concept Strategieresolutie met een toelichting van het Hoofdbestuur. Wijzigingsvoorstellen voor het Verkiezingsprogramma zijn nog niet opgenomen. Deze worden eind juni toegezonden, samen met de kandidatenoverzichten en de stembiljetten. Alleen D'66ers, die tijdig aan hun contributieverplichting hebben voldaan, ontvangen deze stukken. Er rest ons weinig tijd, maar gelukkig wél ruime mogelijkheden om het congres van 16 en 17 juli goed voor te bereiden. 9 ARV's geven gelegenheid voor een uitgebreide discussie, 4 presentatievergaderingen „nieuwe stijl” (zie pag. 13) bieden de mogelijkheid voor een (persoonlijke) discussie met de kandidaten. Wij verwachten, dat u in grote getale naar de voorbereidende vergaderingen en naar het Verkiezingscongres komt.

Mieke van Wagenberg
vice-voorzitter organisatie.

Congresreglement

Toelichting
Volgens het Huishoudelijk Reglement heeft het Hoofdbestuur besloten het onderstaande congresreglement vast te stellen. Evenals op de voorgaande congressen bevat dit congresreglement alleen bepalingen die niet in het Huishoudelijk Reglement (art. 7 t/m 18) zijn geregeld.

Artikel 1

Het op 16 en 17 juli 1982 te houden congres is een Algemene Ledenvergadering als bedoeld in art. 7 van het Huishoudelijk Reglement.

AGENDA 33ste ALV te houden op 16 en 17 juli 1982 in DE FLINT, Amersfoort

vrijdag 16 juli 1982

20.00 uur	1. Opening door de partijvoorzitter en voorstellen van de congresleiding
	2. Benoeming notulen- en stemcommissie
	3. Toelichting op de stemprocedure
20.10 uur	4. Bespreking van het Verkiezingsprogramma
22.30 uur	5. Schorsing van de vergadering

zaterdag 17 juli 1982

10.00 uur	6. Heropening van de vergadering
	7. Toelichting op de stemprocedure
10.10 uur	8. Bespreking van het Verkiezingsprogramma
11.30 uur	9. Toespraak partijvoorzitter
11.50 uur	10. Presentatie campagneplan
12.20 uur	11. Presentatie van de kandidaten voor het lijsttrekkerschap voor de Kamerverkiezingen
12.30 uur	Opening stembussen
12.30 uur	Lunch
13.10 uur	12. Toespraak fractievoorzitter Tweede Kamer
13.30 uur	Sluiting stembussen
13.30 uur	13. Bespreking van de Strategieresolutie
14.30 uur	14. Uitslag stemming lijsttrekker
14.30 uur	15. Toespraak lijsttrekker
15.00 uur	16. Sluiting door de partijvoorzitter

Artikel 2

Moties en amendementen die betrekking hebben op onderwerpen, vermeld in de agenda moeten zijn goedgekeurd door tenminste een Algemene Regio-, Subregio- of Afdelingsvergadering of zijn ondertekend door tenminste 25 leden van D'66. Deze moties en amendementen moeten uiterlijk 12 juli 1982 om 17.00 uur op het landelijk secretariaat zijn ontvangen. Zij worden in het Congresboek, dat op de ALV beschikbaar is, gepubliceerd. Moties en amendementen dienen opgesteld te worden volgens het door de Rapportagecommissie vastgesteld model, dat als bijlage bij het reglement voor de 34ste ALV is gevoegd. (zie Democraat nr. 4, mei 1982, pag. 8).

Artikel 3

De behandeling van moties en amendementen geschiedt als volgt:

1. De indiener of een door hem/haar aangewezen lid van D'66 geeft desgewenst een beknopte toelichting.
2. De fungerend voorzitter verleent degenen, die zich volgens de bij de congresleiding berustende sprekerslijst als spreker hebben aangemeld, in volgorde van aanmelding het woord.
3. Het Hoofdbestuur en de Rapportagecommissie kunnen aan het congres een advies omtrent het voorstel geven. Desgewenst geeft de fungerend voorzitter de indiener de gelegenheid tot een kort weerwoord alvorens een motie of amendement in stemming te brengen.
4. De fungerend voorzitter brengt de amendementen in volgorde van ingrij-

pendheid in stemming en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel.

5. De fungerend voorzitter brengt resoluties en moties over een bepaald agendapunt in stemming als alle resoluties en moties over dat agendapunt zijn toegelicht. De fungerend voorzitter bepaalt de volgorde waarin de resoluties en/of moties in stemming worden gebracht.

Artikel 4

In gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres waarin dit reglement niet voorziet, beslist de congresleiding met inachtneming van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

CONCEPT STRATEGIE-RESOLUTIE

De ALV van D'66, in vergadering bijeen op 17 juli 1982 te Amersfoort,

overwegende

1. dat in de komende regeerperiode een progressief beleid dient te worden gevoerd door een kabinet dat kan steunen op een ruime meerderheid in het parlement, waarin D'66 als onafhankelijke progressieve partij bereid is verantwoordelijkheid te dragen;
2. dat D'66 geen enkele democratische partij op voorhand uitsluit van regeringssamenwerking;
3. dat bij deze samenwerking in elk geval als criterium zal gelden de visie van D'66 op:
 - het sociaal-economisch beleid zoals neergelegd in Perspectief '86,
 - het emancipatiebeleid,
 - het milieu- en energiebeleid,
 - het vrede- en veiligheidsbeleid;
4. dat de politieke duidelijkheid vereist dat de politieke partijen vóór de verkiezingen een uitspraak doen over mogelijke samenwerking daarna;
5. dat D'66 de kans op het voeren van een progressief beleid met CDA en VVD tezamen in één kabinet zeer gering acht;

BESLUIT

- A. dat D'66 een voorkeur uitsprekt voor één der combinaties D'66/CDA/PvdA of D'66/VVD/PvdA;
 - B. dat D'66 deelname aan een andere coalitie slechts zal overwegen nadat deze beide combinaties na serieus onderzoek onmogelijk zijn gebleken;
 - C. dat D'66 slechts tot een onder B genoemde coalitie kan toetreden, indien er voldoende waarborgen bestaan voor een progressief beleid, zoals D'66 dat voorstaat;
- en gaat over tot de orde van de dag.

TOELICHTING BIJ DE STRATEGIE-RESOLUTIE

Ad 1.

Deze overweging spitst alles toe op de **inhoud** van het te voeren beleid; dat dient **progressief** (veranderingsgezind) te zijn op de wijze zoals D'66 dat omschrijft en uitwerkt in haar Beleids- en Verkiezingsprogramma. D'66 zal ook in de komende Regeerperiode als onafhankelijke politieke partij haar verantwoordelijkheid moeten nemen, als D'66 zich in het te voeren beleid als progressieve partij voldoende kan herkennen.

ad 2

De vanzelfsprekende overweging onderstreept nogmaals dat de voorkeur zoals D'66, die voor de verkiezingen steeds uitsprekt, **uitsluitend** betrekking heeft op

combinaties van democratische politieke partijen en niet op individuele partijen.

ad 3.

De genoemde criteria willen een **eerste aanzet** zijn tot de aanduiding van het begrip „Progressief beleid”. Noodzakelijkerwijs moeten we ons daarbij tot een klein aantal punten beperken. Uiteraard zijn ook andere beleidsterreinen voor D'66 van grote betekenis. Het door D'66 voorgestane progressieve beleid in zijn totaliteit is neergelegd in het Verkiezingsprogramma. Vooruitlopend op dat Verkiezingsprogramma is de nota „Perspectief 86” van de D'66 fractie in de Tweede Kamer genoemd, hoewel de ALV zich over de samenwerking daarvan in het Verkiezingsprogramma nog moet uitspreken op 16/17 juli a.s.

ad 4.

Dit is de voortzetting van een goede D'66 traditie

ad 5.

Meer dan een jaar geleden stelde D'66 zich de vraag of een progressief beleid zou kunnen worden gevoerd door een coalitie D'66/VVD/CDA. Toen hadden CDA en VVD zojuist gedurende drie jaar een regering gevormd die een **niet-progressief** beleid voerde. D'66 had daartegen (constructieve) oppositie gevoerd. Op grond van deze beide feiten oordeelde D'66 op 21 februari 1981 dat het uitgesloten moest worden geacht, dat met CDA en VVD in één en hetzelfde kabinet, een progressief beleid kon worden gevoerd. De ALV sloot derhalve deelname van D'66 aan een **combinatie** van CDA en VVD samen uit.

Thans stellen wij ons dezelfde vraag. Het Hoofdbestuur is van mening, dat de volgende punten voor beantwoording van deze vraag van belang zijn:

- D'66 heeft een duidelijk eigen progressief beleid waarvoor wij als onafhankelijke partij steun vragen van de Nederlandse kiezer.

- De Nederlandse politieke verhoudingen maken samenwerking met andere partijen noodzakelijk om dat beleid uit te voeren.

- Op voorhand wil D'66 aangeven met welke combinaties zij uitwerking van haar progressief beleid mogelijk acht. Zo komt D'66 tot de combinaties genoemd in besluit A. Daarmee concentreert D'66 zich primair op de **inhoud** van het beleid, en pas secundair op de samenstelling van het kabinet. Het zal in hoge mate van de opstelling van de andere drie grote partijen afhangen of zij met D'66 voor dit progressief beleid verantwoordelijkheid willen dragen.

- D'66 heeft rekening te houden met de

mogelijkheid dat de andere drie partijen de totstandkoming van één van beide combinaties onmogelijk maken.

- Ten aanzien van resterende mogelijke combinaties zal D'66 vanzelfsprekend dezelfde waarborgen voor een progressief beleid vragen. Op grond van hun politieke gedrag in het verleden en op grond van hun politieke programma's moet D'66 beoordelen hoe groot de kans op een progressief beleid is met CDA en VVD in één kabinet. Die kans acht het Hoofdbestuur zeer gering. Derhalve kan D'66 tot een dergelijke coalitie slechts toetreden als wij voldoende waarborgen hebben voor een progressief beleid.

Ad besluit A.

- De combinaties zijn in de Resolutie uitsluitend nevensgeschikt

- De ernst van de situatie, waarin ons land zich bevindt, maakt medeverantwoordelijkheid van een grote progressieve partij als de PvdA voor de noodzakelijke maatregelen gewenst.

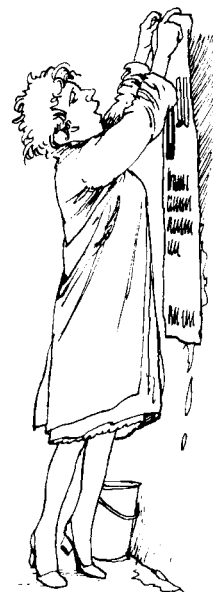
- Het uitspreken van deze voorkeuren houdt de verwachting in dat de PvdA een realistisch Verkiezingsprogramma zal maken, dat voldoende aansluit bij dat van D'66.

- In dat geval heeft D'66 geen voorkeur voor CDA dan wel VVD als derde partner.

Ad besluit B en C.

Deze besluiten worden toegelicht in de overwegingen.

Tot slot wijst het Hoofdbestuur nog op de mogelijkheid dat een ALV zich uitsprekt over de situatie, die ontstaat wanneer de beide voorkeurscombinaties onmogelijk zijn gebleken.

DISCUSSIEBIJEENKOMSTEN

ALGEMENE REGIOVERGADERINGEN - DISCUSSIEBIJEENKOMSTEN

Op 16 en 17 juli a.s. is het verkiezingscongres. Helaas zal dit congres voor velen van u in de vakantie vallen. Onze interne kandidaatsstellingsprocedure, met de verkiezing van de lijsttrekker en de vaststelling van het verkiezingsprogramma, vraagt echter zoveel voorbereidingstijd, dat een eerdere datum niet mogelijk is.

Vele leden, die dan niet aanwezig kunnen zijn, willen toch graag met elkaar van gedachten wisselen. Daarom heeft het Hoofdbestuur het idee van de Initiatiefgroep overgenomen en de regio's gevraagd of zij, eventueel met meerdere regio's samen, ARV's willen organiseren, waarvoor het volgende op de agenda staat:

ARV

- 1. OPENING:** Hoofdbestuur en/of Regiobestuur.
Verantwoording: Initiatiefgroep.
 - 2. ANALYSE:**
 - Sedert 26 mei 1981.
 - Welke lessen leren wij hieruit?
 - Discussie.
 - 3. PROFIEL:**
 - De functie van D'66 in de Nederlandse politiek.
 - Discussie.
 - 4. STRATEGIE:**
 - Wat is de betekenis van de analyse en het profiel voor de strategie.
 - Concept strategie resolutie (Inleiding HB-lid)
 - Discussie.
 - 5. BESLUITVORMING**
- TOEGANG:** f 15,- (voordelig saldo t.b.v. verkiezingsfonds)
STEMRECHT hebben alleen zij die hun lidmaatschapskaart 1982 kunnen tonen of een bewijs dat zij hun contributie voor 1982 hebben betaald.

regio:	wanneer:	waar:	tijd:	spreker(s):
GRONINGEN	dinsdag 29 juni '82	Groningen De Radehoek	20.00 uur	
FRIESLAND	maandag 5 juli '82	Hotel Goerres, Kanadeeskestraat 45, Akkrum	20.00 uur	
DRENTHE	maandag 28 juni '82	Hotel Meursing Westerbork		Dick Tommel
OVERIJSEL	zaterdag 10 juli '82	De Buitensociëteit Stationsweg 4 Zwolle	10.00 uur	
GELDERLAND	zaterdag 3 juli '82	Hotel Haarhuis, Stationsplein, Arnhem	10.00 uur	Louise Groenman Pieter ter Veer Ineke Lambers (?)
UTRECHT NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND	zaterdag 26 juni '82	Krasnapolsky, Amsterdam	10.15 uur	Dick Overkleef Gerrit-Jan Wolffensperger Jan Vis Ernst van Altena
ZEELAND	donderdag 24 juni '82	De Vrone, C. D. Vereekenstraat 74, Kapelle	19.30 uur	
NOORD-BRABANT	woensdag 23 juni '82	Boerke Mutsaert, Tilburg	20.00 uur	Elida Wessel Bob van den Bos Laurens Jan Brinkhorst
LIMBURG	maandag 28 juni '82			

PRESENTATIE VERGADERINGEN

EEN KNAAK VOOR EEN KANDIDAAT

Ondanks de versnelde verkiezingsprocedure willen wij toch tijdens de landelijke verkiezingsronde presentatievergaderingen houden en wel:

voor de regio's FRIESLAND, GRONINGEN, DRENTHE, OVERIJSEL en ZUIDELIJKE IJSELMEERPOLDERS: op zaterdag 3 juli a.s. om 14.00 uur in de zaal „De Tamboer”, Hoofdstraat 17 te Hoozevee, tel. 05280-64131; voor de regio's GELDERLAND en UTRECHT:

op maandag 5 juli a.s. om 20.00 uur in de zaal „De Reehorst”, Bennekomseweg 24 te Ede, tel. 08380-33611; voor de regio's NOORD- en ZUID-HOLLAND:

op dinsdag 6 juli om 20.00 uur in de zaal „De Wintertuin”, Stationsplein 96 te Haarlem, tel. 023-327396;

voor de regio's ZEELAND, LIMBURG en NOORD-BRABANT:

op woensdag 7 juli a.s. om 20.00 uur in de zaal „Esplanade”, Begijnstraat 35 te Eindhoven, tel. 040-449457.

PRESENTATIE „NIEUWE STIJL”

Het is niet alleen praktisch onmogelijk, maar tevens slaapverwekkend 100 of meer kandidaten aan u te presenteren. Dit jaar zweren wij het veiligheidsprincipe: „een, twee, drie, volgende kandidaat” af en gaan met de kandidaten de markt op.

In ongedwongen sfeer zult u op een presentatie zelf met alle kandidaten van gedachten kunnen wisselen.

Zij zullen duidelijk herkenbaar in de zaal aanwezig zijn en u kunt aan hen vragen, wat u hoog zit, u kunt hen goede ideeën aan de hand doen.

Hopelijk maken velen van u van de gelegenheid gebruik de kamerleden, bewindspersonen en andere kandidaten uit hun tent te lokken en aan hun tand te voelen.

Toegang: slechts f 2,50.

Tweede congresdemocraat voor de 34ste ALV op 29 en 30 oktober 1982 in Amersfoort

Democraten,

Sinds de verschijning van de Eerste Congresdemocraat (Democraat nr. 4, mei 1982) zijn er vervroegde verkiezingen in het vooruitzicht gesteld. Op 17 juli 1982 zal er een extra ALV zijn, het verkiezingscongres. Dit wordt nu de 33ste ALV. De ALV van 29 en 30 oktober a.s. wordt dan de 34ste ALV.

In deze Tweede Congresdemocraat (TCD) worden voorstellen tot wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement gepubliceerd en er worden enige fouten uit de ECD hersteld of onvolkomenheden aangevuld.

In deze TCD treft u geen begroting 1983 aan.

Hoewel het Huishoudelijk Reglement dit sinds najaar 1982 bepaalt, blijkt het in de praktijk niet mogelijk te zijn om in een zo vroeg stadium een begroting gereed te hebben. Om een begroting eind juni te kunnen publiceren, moet deze rond 1 mei zijn opgesteld, nauwelijks enige tijd nadat de jaarrekening van het voorgaande jaar is afgesloten.

De praktijk leert, dat een reële begroting pas kan worden opgesteld in het derde kwartaal van het voorafgaande jaar. Het Hoofdbestuur zal een voorstel tot wijziging van het Huishoudelijk Reglement voorleggen aan de ALV.

Mieke van Wagenberg
vice-voorzitter organisatie.

RECTIFICATIES

1. Kandidaten gevraagd

Onder D is vermeld dat er één vakature zou zijn in de Programmacommissie. Dit is echter niet waar.

Geen van de zittende leden treedt af of is aan het eind van de zittingstermijn.

2. Congresreglement

Artikel 2 van dit reglement heeft verschillende vragen opgeroepen. Daarom heeft het Hoofdbestuur besloten dit artikel 2 als volgt te wijzigen:

„Moties en amendementen, die betrekking hebben op onderwerpen, vermeld in de agenda, moeten zijn goedgekeurd door tenminste één Algemene Regio-, Subregio- of Afdelingsvergadering of zijn ondertekend door tenminste 25 leden van D'66.

Deze moties en amendementen moeten uiterlijk 27 augustus 1982 om 12.00 uur op het landelijk secretariaat ontvangen zijn. Deze moties en amendementen worden met een aanbeveling van het Hoofdbestuur in het Congresboek gepubliceerd. Moties en amendementen dienen opgesteld te worden volgens het door de Rapportagecommissie vastgesteld model, dat als bijlage bij dit reglement is gevoegd.

3. Beleidshoofdstukken

Bij twee beleidshoofdstukken is het nummer van het hoofdstuk niet vermeld. De nummering ziet er als volgt uit:

- 3.1.: Deel 3, Hoofdstuk 6,
B. Ouderen in onze samenleving.
- 3.2.: Deel 3, Hoofdstuk 4,
Milieubeleid.
- 3.3.: Deel 3, Hoofdstuk 16,
Binnenlands Bestuur
Het onderdeel: Politie.

HET HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Voorstel tot wijziging van de artikelen 4, 11, 12, 86 en 137 van het Huishoudelijk Reglement.

1. Hoofdstuk I, artikel 4

Toelichting

De ALV van 23 maart 1982 heeft een voorstel om de contributie in termijnen te kunnen betalen aangenomen.

Daarvoor moet het Huishoudelijk Reglement worden aangepast. Het is in onze financiële administratie niet mogelijk, althans niet zonder forse financiële consequenties, om een incassoprocedure in te bouwen.

Voorstel

Lid 1 wordt:

De contributie van enig jaar dient te zijn voldaan op 1 februari van dat jaar, dan wel binnen drie maanden na aanmelding als lid, dan wel, bij contributiebetaling in termijnen, telkenmale binnen één maand na aanvang van die termijn.

Lid 2 wordt:

De betaling van de contributie kan in termijnen plaatsvinden op voorwaarde, dat door het lid een ondertekende verklaring wordt afgegeven dat de contributie zal worden voldaan door een machtiging tot periodieke overboeking van een rekening bij de PCGD of bij een bank.

Een nieuw lid is de eerste maal tenminste de minimumcontributie in éénmaal verschuldigd.

De oorspronkelijke leden 2 t/m 7 van artikel 4 worden vernummerd tot 3 t/m 8.

2. Hoofdstuk II, artikel 11, lid 4

Toelichting

De agenda voor een ALV moet 7 maanden (exclusief een zomermaand) vóór die ALV worden verzonden.

Dit zijn definitieve agenda's. Wanneer een ALV niet de gehele agenda heeft kunnen onderdelen van beleidshoofdstukken overblijven, dan is het volgens het huidige Huishoudelijk Reglement niet mogelijk om deze onderwerpen op de eerstvolgende ALV te behandelen.

Wanneer de agenda voor de ALV direct na afloop van de voorafgaande ALV wordt gepubliceerd, dan kan dat wel.

Voorstel

Hoofdstuk II, artikel 11, lid 4 wordt:

De ALV-agenda wordt uiterlijk 7 maanden vóór de ALV, ofwel direct na het aan de

ALV voorafgaande congres, door het Hoofdbestuur vastgesteld en met een korte toelichting in de Democraat gepubliceerd.

3. Hoofdstuk II, artikel 12, lid 3

Toelichting

Wanneer de begroting drie maanden vóór de najaars-ALV moet worden gepubliceerd, dan betekent dit dat de begroting voor het volgend jaar rond 1 mei van het lopende jaar moet zijn opgesteld. Dit is ruim één maand nadat de jaarrekening van het voorafgaande jaar is vastgesteld.

De praktijk leert, dat een reële begroting pas kan worden opgesteld, wanneer tenminste één maand nadat de jaarrekening van het lopende jaar bekend zijn. De begroting wordt in het 3de kwartaal opgesteld.

Voorstel

Artikel 12, lid 3 wordt:

De onderstaande soorten congresvoorstellen dienen uiterlijk de onderstaande termijnen, voorafgaande aan de ALV, te worden toegezonden:

- a. m.b.t. het Beleidsprogramma en het Europees Programma: vijf maanden vóór de ALV;
- b. m.b.t. het Verkiezingsprogramma, politieke en organisatorische resoluties, Statuten en Huishoudelijk Reglement, de contributieregeling en de regiobijdrageregeling: drie maanden vóór de ALV;
- c. m.b.t. de jaarbegroting en de jaarrekening: twee weken vóór de ALV.

4. Hoofdstuk VI, artikel 86, lid 5

Toelichting

Regiobesturen moeten de mogelijkheid hebben om tenminste één of meerdere dagen vóór de ARV te beschikken over moties m.b.t. de agenda en agendapunten. Het bestuur moet zich over deze moties kunnen beraden.

Voorstel

Hoofdstuk VI, artikel 86, lid 5 wordt als volgt:

Ieder lid kan tot de aanvang van de ARV, of zoveel eerder als het Regiobestuur vaststelt, moties indienen betreffende de agenda en de agendapunten.

Deze moties moeten zijn ondertekend door tenminste vijf leden van de regio.

5. Hoofdstuk VI, artikel 137

Toelichting

Het Hoofdbestuur doet de ALV een voorstel ten aanzien van de taken en bevoegdheden van de Programmacommissie en de Rapportagecommissie. Als de ALV zich hierover heeft uitgesproken, zal het Hoofdbestuur met definitieve wijzigingsvoorstellen voor het Huishoudelijk Reglement komen.

Voorstel

Artikel 137 wordt:

Gedurende de periode vanaf de najaars-

Tweede Congresdemocraat Amersfoort

ALV 1982 tot en met de voorjaars-ALV 1983 heeft het Hoofdbestuur de bevoegdheid de taken van Rapportagecommissie en Programmacommissie, zoals vastgelegd in art. 37, 38 en 40 van dit reglement nader in te vullen overeenkomstig de uitspraken van de ALV van 29/30 oktober 1982.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN PROGRAMMACOMMISSIE EN RAPPORTAGECOMMISSIE

Overeenkomstig de uitspraak van de ALV op 13 en 14 november 1981 heeft het Hoofdbestuur dit jaar overleg over de taken en bevoegdheden van de Programmacommissie en de Rapportagecommissie. Het Hoofdbestuur stelt de ALV voor, dat deze zich eerst uitsprekt over de gewijzigde opzet van de taken en bevoegdheden van deze commissie. Vervolgens zal de uitspraak van de ALV vertaald worden in wijzigingsvoorstellen van het Huishoudelijk Reglement. Het voorjaarscongres '83 zal zich definitief over deze voorstellen uitspreken.

Taken en bevoegdheden van de Programmacommissie

1. Voorafgaand aan de ALV

1.1. Taak:

- het samenstellen van programmateksten voor Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma en deze tijdig ter beschikking stellen van het Hoofdbestuur.
- bij de teksten essentiële beslispunten aangeven ten behoeve van de behandeling op de ALV

1.2. Bevoegdheden:

- het recht om amendementen/moties met betrekking tot Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma te weigeren omdat ze:
 - niet aan de technische voorschriften voldoen zoals vormgeving, sluitingstermijn, of wanneer amendementen ten onrecht als motie zijn ingediend;
 - in de bevoegdheden van de Programmacommissie treden
- het recht om amendementen met betrekking tot Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma die zich in dezelfde richting uitlaten ineen te voegen
- het recht om amendementen met betrekking tot het Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma als redactioneel voor te leggen aan de ALV
- het recht om bij de publikatie van de amendementen aan te geven, waar de zwaartepunten van de discussie liggen.

2. Tijdens de ALV

2.1. Taak: bewaking samenhang Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma

2.2. Bevoegdheden:

- het recht om de ALV te adviseren
 - het recht om naar aanleiding van de discussie amendementen in te dienen.
3. Na de ALV

3.1. Taak: eindredactie van de programmatische teksten van het Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma.

4. Algemeen

4.1. Taak: Bewaking samenhang Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma.

5. Samenstelling

De commissie bestaat uit 9 leden, waarvan er 5 door de ALV worden gekozen, telkens voor een tijd van 3 jaar. (Zij zijn eenmaal herkiesbaar, art. 35, lid 1)

De commissie kiest uit haar midden een voorzitter.

Taken en bevoegdheden van de Rapportagecommissie.

1. Voorafgaand aan de ALV

1.1. Taak:

- Advisering van het Hoofdbestuur omtrent op te nemen agendapunten, voortkomend uit voorafgaande ALV-besluiten.
- bewaking van de procedures inzake de besluitvorming, zoals tijdige publikatie congresstukken, goedkeuring programmateksten door het Hoofdbestuur.
- advisering ARV's omtrent besluitvormingsprocedures, zoals zorgdragen, dat amendementen zich richten op essentiële beslispunten.

1.2. Bevoegdheden:

- het recht om amendementen en moties te weigeren omdat ze 1. niet aan de technische voorschriften voldoen, zoals vormgeving, sluitingstermijn, of wanneer amendementen ten onrechte als moties worden ingediend.
- in de bevoegdheden van de programmacommissie treden.
- het recht om amendementen met betrekking tot Huishoudelijk reglement, Statuten en Financiën (e.a. niet betrek-

king hebbend op BP/VK/EP), die zich in dezelfde richting uitlaten, ineen te voegen.

- het recht om amendementen met betrekking tot Huishoudelijk Reglement, Statuten, Financiën e.a., niet op BP, VP, EP betrekking hebbend, als redactioneel voor te leggen aan de ALV.
- het recht om bij de publikatie van de amendementen aan te geven, waar het zwaartepunt van de discussie ligt.

2. Tijdens de ALV

2.1. Taak: bewaking samenhang Statuten en Huishoudelijk Reglement.

2.2. Bevoegdheden:

- het recht om de ALV te adviseren
- het recht om naar aanleiding van de discussie een amendement in te dienen.

3. Na de ALV

3.1. Taak:

- vaststellen van ALV-besluiten ten behoeve van Hoofdbestuur, Programmacommissie e.a., en deze verwerken in aktiepuntenlijsten.
- bewaken van de uitvoering van ALV-besluiten door Hoofdbestuur en Programmacommissie.

4. Samenstelling

De Rapportagecommissie bestaat uit minimaal 6 leden, die telkens voor een tijd van 3 jaar door de ALV worden gekozen. (Zij zijn eenmaal herkiesbaar, art. 35, lid 1).

De commissie kiest uit haar midden een voorzitter en een secretaris.

TOESTUREN CONGRESBOEK 34ste ALV 29-30 OKTOBER 1982

Congresgangers, die 2 weken voor de ALV het congresboek (waarin de moties en amendementen zijn opgenomen met een aanbeveling van het Hoofdbestuur) willen ontvangen, moeten onderstaande bon duidelijk en volledig invullen en terug zenden aan het landelijk secretariaat. Deze bon zal op de enveloppe geplakt worden, waarin

het congresboek wordt verzonden. De bon moet vóór 15 september 1982 worden toegezonden aan het landelijk secretariaat, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag. Uiteraard kunnen alleen leden, die aan hun contributieverplichtingen hebben voldaan een congresboek ontvangen

Gaarne ontvang ik van u een congresboek:

Naam :
Adres :
Postcode :
Woonplaats :
lidmaatschapsnummer volgens lidm.kaart 82:

STATUTEN

van de Stichting Politiek Scholings- en Vormingsinstituut D'66

Artikel 1

De stichting draagt de naam „Stichting Politiek Scholings- en Vormingsinstituut D'66” en is gevestigd te 's-Gravenhage.

Artikel 2.

1. De stichting heeft ten doel het verrichten of doen verrichten van politieke scholings- en vormingsactiviteiten ten behoeve van de „Politieke Partij Democraten '66”, hierna te noemen „D'66”, en haar leden.
2. De stichting zal daartoe onder andere:
 - a. politieke vormingscursussen voor leden en aspirant-leden van de partij, voor het partij-kader en voor (kandidaat-)leden van vertegenwoordigende organen organiseren;
 - b. voorlichting geven aan groepsgewijs werkende instellingen als scholen, verenigingen en dergelijke;
 - c. personen opleiden of doen opleiden die met de leiding of de uitvoering van cursussen of het geven van voorlichting zijn of worden belast;
 - d. materiaal en documentatie verzamelen, samenstellen en verspreiden, die voor deze cursussen en voorlichting nodig zijn.

Artikel 3.

De geldmiddelen van de stichting bestaan uit:

- a. cursusgeld;en
- b. vrijwillige bijdragen
- c. erfstellingen, legaten en schenkingen;
- d. subsidies;
- e. geleende gelden;
- f. opbrengst van vermogen en alle overige baten.

Artikel 4.

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en tenminste zes andere leden.
2. Zo mogelijk worden in het bestuur benoemd:
 - a. twee leden door het hoofdbestuur van „D'66” uit zijn midden;
 - b. een lid door het bestuur van de „Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66” uit zijn midden;
 - c. een lid door de „D'66”-fracties in de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement tezamen uit hun midden.
 - d. Een lid, door de medewerkers van het bureau uit hun midden aangewezen.
3. Alle overige leden van het bestuur worden benoemd door de algemene (leden)vergadering van „D'66” behoudens het bepaalde in lid 6. Het bestuur benoemt uit deze leden de voorzitter, de secretaris en de penningmeester.
4. Het lidmaatschap van het bestuur, bedoeld in lid 3, is onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur van „D'66”, van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau en van de „D'66”-fracties in de Eerste en/of Tweede Kamer en/of het Europees Parlement.
5. Het bestuur kan, vooraf, op basis van de door hem gewenste samenstelling van het bestuur, richtlijnen opstellen met betrekking tot de aan de kandidaten voor het bestuurslidmaatschap te stellen eisen. Op basis van deze richtlijnen kan het bestuur een voordracht formuleren uit de zich aangemeld hebbende kandidaten. Kandidaatstelling dient vergezeld te gaan van de ondertekende vragenlijst als bedoeld in artikel

19 van de statuten van „D'66”.

6. Wanneer met toepassing van het tweede en derde lid van dit artikel het bestuur niet uit het vereiste minimum aantal leden bestaat, of wanneer er sprake is van tussentijds aftreden, waardoor het aantal bestuursleden beneden het statutaire minimum daalt, vormen de benoemde dan wel de overgebleven bestuursleden rechtsgeldig het bestuur, dat alsdan zelf het bestuur tot het statutaire minimum aantal leden dient aan te vullen. Deze aanvullende benoemingen behoeven echter achteraf de goedkeuring van de eerstvolgende algemene (leden)vergadering van „D'66”.

7. Het lidmaatschap van het bestuur eindigt twee jaar nadat het een aanvang nam. Een aftredend bestuurslid is ten hoogste eenmaal dadelijk herbenoembaar. Voor zoveel nodig wordt de termijn van twee jaar verlengd tot aan de eerstkomende algemene (leden)vergadering van „D'66”.

Artikel 5.

1. De stichting wordt in en buiten rechte niet vertegenwoordigd door haar bestuur, doch door de voorzitter en de secretaris of de voorzitter en de penningmeester van haar bestuur, steeds gezamenlijk handelende.

2. Uitgaven, hoger dan een door het bestuur te bepalen bedrag behoeven goedkeuring van de penningmeester. Op deze bepaling kan door of tegen derden geen beroep worden gedaan.

Artikel 6.

Het bestuurslidmaatschap eindigt door:

- a. schriftelijk als bestuurslid bedanken;
- b. verlies van het lidmaatschap van „D'66”, indien zulks het gestelde in artikel 4 lid 3 ontkracht;
- c. verlies van de kwaliteit van hoofdbestuurder van „D'66”, van bestuurslid van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 casu quo van lid van de „D'66” fracties in de Eerste of Tweede Kamer of Europees Parlement, krachtens welke men in het bestuur van de Stichting is benoemd;
- d. overlijden;
- e. ontslag door het bestuur, krachtens een besluit van het bestuur met algemene stemmen van alle zittende leden van het bestuur, zij het dat betrokkene zich van stemming dient te onthouden;
- f. opzegging als lid van „D'66” namens „D'66” of ontzetting uit het lidmaatschap van „D'66”.

Artikel 7.

1. Het bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter of drie andere bestuursleden dit wensen, doch tenminste eenmaal per jaar.

2. In de vergaderingen van het bestuur brengt ieder lid één stem uit.

3. Besluiten kunnen slechts genomen worden in een vergadering waarin meer dan de helft van het aantal zittende bestuursleden aanwezig is en worden genomen met volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, zulks onverminderd het in artikel 6 onder e en in artikel 11 lid 2 en 3 bepaalde.

4. Bij staking van stemmen is een voorstel derhalve verworpen.

5. Bij besluiten, die betrekking hebben op de werkgeversrol van het bestuur heeft ten gevolge van art 2 lid d benoemde vertegenwoordiger van de medewerkers geen stemrecht.

Artikel 8.

Bestuursleden kunnen alle besluiten, met uit-

zondering van de in de artikelen 6 onder e en 11 lid 2 en 3 bedoelde, ook buiten vergadering nemen. Daartoe worden de voorstellen aan alle bestuursleden toegezonden en een besluit is alsdan genomen, indien meer dan de helft van de zitting hebbende bestuursleden zich tegenover de secretaris van de stichting schriftelijk of telegrafisch voor het voorstel hebben verklaard.

Artikel 9.

1. De stichting heeft een bureau.

2. Het bestuur kan de leiding van het bureau toevertrouwen aan een aan te stellen directeur en stelt alsdan diens bevoegdheden en verplichtingen vast.

3. Het bestuur is verplicht in overleg met het hoofdbestuur D'66 en het bestuur van de SWB D'66 en na overleg met de medewerkers van het bureau een rechtspositieregeling vast te stellen.

4. Het bestuur ziet erop toe, dat er een vertegenwoordiger van de medewerkers uit hun midden wordt aangewezen.

Artikel 10.

1. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

2. Voor een april van elk jaar biedt de penningmeester aan het bestuur een begroting aan en voor een juni een door een register-accountant gecontroleerde balans en rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar.

3. Goedkeuring van het bestuur van vermelde jaarstukken strekt binnen het bestuur de penningmeester tot décharge.

4. Nadat het bestuur de vermelde jaarstukken heeft goedgekeurd zijn deze ter inzage van het hoofdbestuur van „D'66”.

5. Indien het hoofdbestuur van „D'66” dit wenst, publiceert de stichting voormelde jaarstukken in één of meer door het hoofdbestuur van „D'66” aan te wijzen periodieken.

Artikel 11.

1. Wijziging van de statuten is mogelijk door een daartoe strekkend besluit van de algemene ledenvergadering van „D'66” genomen met een meerderheid van tenminste de helft van de geldig uitgebrachte stemmen.

2. Een wijziging treedt niet eerder in werking dan nadat daarvan een notariële akte is opgemaakt.

Artikel 12.

De stichting kan worden ontbonden door:

a. een daartoe strekkend besluit van de algemene ledenvergadering van „D'66”, genomen met een meerderheid van tenminste 2/3 van de geldig uitgebrachte stemmen.

b. door insolventie, nadat zij in staat van faillissement is verklaard of door opheffing van het faillissement wegens de toestand van de boedel.

c. door de rechter, in de gevallen in de wet bepaald.

Artikel 13.

1. Bij de ontbinding van de stichting uit welke oorzaak ook, geschiedt de vereffening met inachtneming van de desbetreffende bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek.

2. Het bestuur stelt de bestemming van een batig saldo vast, zoveel mogelijk in overeenstemming met de doelstelling van „D'66”.

Politiek Scholings- en Vormings Instituut

JAARVERSLAG 1981

1. Inleiding

Het politiek scholings- en vormingsinstituut d'66 houdt zich bezig met het organiseren van cursussen voor groepen d'66-ers. Tot 1980/81 worden deze cursussen voor een groot gedeelte centraal georganiseerd en zijn ze vooral gericht op kader, vrouwen, jongeren, zittende gemeenteraadsleden en - ter voorbereiding van de verkiezingen van het parlement - op campagnevoerders en aspirant tweede kamerleden. Ook in 1981 worden nog cursussen centraal georganiseerd: cursussen voor afdelingsbestuurders, vrouwen, jongeren, forumleden, begeleiders, aspirant provinciale statenleden, gemeenteraadsleden en wijk- en deelgemeenteraadsleden, evenals cursussen discussie- en vergadertechniek.

Daarnaast is in 1981 ondersteuning gegeven aan decentralisatie van scholings- en vormingswerk. De filosofie daarachter is dat scholings- en vormingsactiviteiten zo dicht mogelijk bij de d'66 leden moeten worden georganiseerd, zodat de verschillen in plaatselijke omstandigheden, wensen en eisen zoveel mogelijk tot uiting kunnen komen. In deze opzet nemen de regionale coördinatoren scholing en vorming een belangrijke plaats in.

Het zwaartepunt van het decentraal scholings- en vormingsbeleid ligt in 1981 op programma's voor aspirant-gemeenteraadsleden. De ondersteuning van het psvi d'66 bestaat uit het trainen van begeleiders, het maken van een draaiboek en schriftelijk materiaal en de financiering van deze cursussen.

2. Bestuur

Er heeft een belangrijke wijziging plaatsgevonden in de bestuurssamenstelling van het psvi d'66 in 1981.

Martien van Dedem-van der Does, voorzitter, is op het najaarskongres afgetreden en was reglementair niet meer herkiesbaar.

Rudi Nieuwenhoven, sekretaris, is eveneens op het najaarskongres afgetreden.

Danielle van Cleef-de Vos heeft haar werkzaamheden als penningmeester in begin 1981 neergelegd en is tussentijds opgevolgd door Piet Zoun. Piet Zoun is op het najaarskongres officieel gekozen als bestuurslid van het psvi d'66. Bertie Sixma heeft in 1981 de functie van 2e sekretaris vervuld, maar heeft na het najaarskongres van 1981 deze functie neergelegd. Op het najaarskongres zijn de volgende nieuwe bestuursleden gekozen: Michiel Faassen en Joke Staal.

Het algemeen bestuur kwam in 1981 8 maal bijeen, het dagelijks bestuur 6 maal.

Het bestuur van het psvi d'66 is op 31 december 1981 als volgt samengesteld:

- Geerling Visch, voorzitter
- Michiel Faassen, sekretaris
- Piet Zoun, penningmeester
- Bertie Sixma
- Wim Kiffen
- Pierre Wijler
- Joke Staal
- Karel Klaver, namens het hoofdbestuur
- Michiel ten Brink, namens het hoofdbestuur

Elida Wessel-Tuinstra, namens de fractie in de tweede kamer
 Louise Groenman, plaatsvervangend namens de fractie in de tweede kamer

3. Regionale coördinatoren scholing en vorming d'66

In 1981 zijn er een tweetal bijeenkomsten met regionale coördinatoren scholing en vorming d'66 en regiobesturen georganiseerd met als doel: rapportage van de scholings- en vormingsactiviteiten en - behoefte in de regio, overleg over en taakverdeling van toekomstige activiteiten en financiering daarvan en discussie over de status van commissies scholing en vorming. Regionale coördinatoren scholing en vorming per 31 december 1981:

Ton Bergman	Groningen
Ellen van Hulzen	Friesland
Arend Jager	Drenthe
Siska van der Aa	Overijssel
Toon Janse	Gelderland
Marijke Hopman	Utrecht
An Loot	Noord Holland
Odila de Liefde	Zuid Holland
Peter Burgs	Zeeland
Arjen Oostr	Noord Brabant
Jo Toussaint	Limburg
John Haff	Zuidelijke IJsselmeerpolders

In de regio's Groningen en Noord Brabant bestaat een commissie scholing en vorming.

4. Bureau van het psvi d'66

Het bureau van het psvi d'66 is in 1981 uitgebreid met een parttime medewerker wegens de toenemende werkzaamheden door uitbreiding van het totale cursuspakket en de ondersteunende activiteiten ten behoeve van de regio's. Het psvi d'66 had op 31 december 1981 de volgende medewerkers in dienst:

- Arthie Schimmel, directeur (fulltime)
- Annemarie Hogeweg-Bevers, medewerkster (parttime)
- Zygmunt Langelaar, medewerker (parttime)

5. Financiën

Het ministerie van binnenlandse zaken subsidieert het politiek scholings- en vormingswerk van politieke partijen.

Het psvi d'66 ontvangt voor een groot gedeelte subsidie van het ministerie. Voor het overige ontvangt zij subsidie van de partij en heeft een kleine bron aan eigen inkomsten (kursusgeld en schenkingen).

Begroting

1981	
Baten	
subsidie biza	f 194.350
subsidie partij	f 45.000
diverse baten	f 26.150
	<hr/>
	f 265.500

Uitgaven	
personeelskosten	f 108.000
huisvestingskosten	f 12.500
bestuurskosten	f 4.000
bureaunkosten	f 50.350
kursuskosten	f 90.650
	<hr/>
	f 265.500

6. Contacten met partijorganen/andere politieke partijen/instellingen

Op bestuurlijk niveau bestaan contacten met het hoofdbestuur d'66, stichting wetenschappelijk bureau d'66, politiek emancipatie activeringscentrum d'66, jongerenactiveringscentrum d'66.

Voor de contacten op regionaal niveau zie punt 3 jaarverslag 1981.

De contacten met andere politieke partijen verlopen tussen de bureaus van de scholingsinstellingen van de politieke partijen.

Het in 1980 tot stand gekomen overleg over de subsidieregeling van het ministerie van binnenlandse zaken is in 1981 op een laag pitje gezet. Aan dit overleg deden mee: d'66, pvda, vvd, cda, gpv, psp en ppr.

De directeur van het psvi d'66 heeft zitting in het bestuur van de stichting burgerschapskunde, nederlands centrum voor politieke vorming. In 1981 is de mogelijkheid voor de vier grootste partijen geopend een tweede vertegenwoordiger in dit bestuur te laten plaatsnemen. Namens d'66 werd dit Martien van Dedem-van der Does.

7. Cursussen in 1981 (centraal georganiseerd)

- 2 trainingsdagen voor aspirant forumleden
- 3 cursussen voor afdelingsbestuurders
- 1 basiskursus vrouw en politiek
- 1 jongerenkursus
- 9 basiskursussen discussie- en vergadertechniek
- 2 cursussen wijk- en deelgemeenteraad
- 5 themadagen voor zittende gemeenteraadsleden d'66
- 2 cursussen voor begeleiders gemeenteraads-kursus
- 5 basiskursussen provinciale staten
- 1 cursus voor campagnevoerders

Totaal aantal deelnemers: 543
 Totaal aantal kursusdagen: 92
 Totaal aantal begeleiders: 37
 Totaal aantal inleiders: 47

Het vervolg van dit jaarverslag vindt u in onze advertentie in de Democraat die op 2 september a.s. verschijnt.

DEMOCRATEN SCHRIJVEN

HET MONDIALE IDEEAL - een zinnig streven

door G. W. Knottnerus, Baarn

21 november 1981: 400.000 Nederlanders op de been om te demonstren tegen de kernbepapening op de wereld. Een groots manifest van vredeswil. Prima - maar niet voldoende. Niet voldoende omdat een stellingname tegen de wapeningswedloop op zichzelf geen basis vormt voor de totstandkoming van een werkelijk vreedzamer wereld. Toegegeven, ons huidige wereldstelsel met zijn onvernegbare ideologieën en machtsblokken, achtergebleven ex-kolonien en geldverslindende bepapening, steunt op wrakke fundamente. Maar het (willen) neerhalen van de pijler kernbepapening scheidt tegelijkertijd de verplichting om een alternatieve stut aan te dragen ter voorkoming van algehele instorting.

Vlak na de grote demonstratie in Amsterdam was de onmacht al voelbaar. De vraag drong zich op: ligt het al of niet slagen van een adequate wapenbeheersing en daarmee op lange termijn het lot van de wereld nu in handen van de onderhandelaars in Genève? Harde jongens die er bijzonder op gespist zullen zijn dat de supernatie die zij vertegenwoordigen niet als de militair zwakste uit de onderhandelingsronden komt. Datzelfde gevoel reesteert na het aanhoren van of deelname aan iedere serieuze discussie over het probleem van de wapeningswedloop. Uitlatingen van Brezjnev en Reagan wijzen er nu ook niet bepaald op dat we op het gebied van wapenbeheersing een stap verder komen. We lopen dood. Zijn er dan reële alternatieven voor onze huidige wereldstructuur? (die eigenlijk geen structuur is, maar historische wildgroei). Ik geloof van wel. Om een bestaande situatie te verbeteren is het nodig een ideaalbeeld te kunnen nastreven van die verbeterde situatie. Dit ideaal is in mijn ogen het onbaatzuchtig werken met alle middelen die de mensheid gegeven zijn, aan de totstandkoming van een wereldregering, gecontroleerd door een wereldparlement, rechtstreeks gekozen door de wereldbevolking. Ieder land kiest zijn eigen vertegenwoordigers naar evenredigheid van aantal inwoners voor een periode van bijvoorbeeld zes jaar. De landen afzonderlijk behouden hun eigen taal, cultuur en nationaal bestuur; hun autonomie laat zich enigszins vergelijken met die van de staten in verhouding tot de federale regering van de Verenigde Staten van nu. Voor wat betreft zaken die de interne staatsinrichting aangaan, zoals de bepaling van nationaal politiek en sociaal-econo-

De rubriek „Democraten schrijven” staat open voor alle leden van D'66.

Kopij dient getypt te worden geleverd.

Om zoveel mogelijk mensen aan het woord te laten zal de redactie waar nodig stukken inkorten.

Eventuele reacties op de ingezonden brieven zijn van Ed Veenstra - en worden cursief gezet.

misch systeem, is ieder land vrij en blijft alles dus bij het oude, mits de mondiale normen van vrede en veiligheid niet worden aangetast. Slechts die bestuurlijke taken die van mondiaal belang zijn zoals wapenning, verdeling van welvaart en grondstoffen, internationale spanningen, handel, energie- en milieuzaken etc. rusten bij de mondiale regering, getoetst door het gekozen mondiale parlement.

Die mondiale regering is te beschouwen als een overkoepelend orgaan, zoals de Verenigde Naties, maar dan wel sanctie-bevoegd. Dit houdt in dat zij, in extreme gevallen, bevoegd is tot militair ingrijpen en dus, om salonijsheid van de huidige VN te voorkomen, moet kunnen beschikken over een goed georganiseerde wereldpolitiemacht. Alle landen leveren mensen aan dit mondiale leger - opnieuw naar evenredigheid inwonertal - dat zijn bases heeft, gelijkmatig verspreid over het aardoppervlak. De verschillende landen behouden een puur defensieve legermacht, die verantwoordelijk is voor het handhaven van de nationale orde, volgens normen vast te stellen en te toetsen door het wereldparlement.

Daar het kernwapen in deze structuur geen functie heeft, kan door de mondiale regering een begin worden gemaakt met de geleidelijke ontmanteling van de arsenalen atoomkoppen. Geleidelijk - omdat er allereerst een waterdicht, wereldomvattend systeem van toezichtsmaatregelen op alle wapenproductie moet zijn opgebouwd. Andere, moeilijk te beheersen zaken, die de wereldvrede makkelijk kunnen ontwrichten, zoals misbruik van (kern)fysische en (bio)chemische know-how en de ontaarding van nationale macht, dienen eveneens onder permanent toezicht te staan van het wereldparlement.

Me dunkt dat een dergelijk mondiaal systeem voordelen zou kunnen bieden: samenbundeling van kennis op allerlei gebied; het aanmerkelijk reduceren van de grootste geldverslinder op de wereldbegroting, de post

bepapening, maakt middelen vrij voor fundamentele zaken als hongeren ziektebestrijding; effectievere aanpak van wereldproblemen als werkgelegenheid en milieuvervuiling, etc. etc.

Het is een kwestie van ombuiging. Het creatieve vernuft dat de mensheid reeds heeft tentoongespreid op terreinen als ziektebestrijding, ruimtevaart en computertechniek dient te worden gericht op het scheppen van een wereldstructuur die het voortbestaan van de mensheid waarborgt.

Om zich voor een ideaal, als hierboven schematisch is weergegeven, sterk te maken, is durf nodig. Maar dankzij die eigenschap is D'66 indertijd groot geworden.

D'66 is op dit moment op tal van plaatsen bezig het gezicht weer te bepalen. Wellicht dat deze bijdrage een aanvulling van de make-up is.

HOE NOU JAN TERLOUW?

door Adri Tuk, Den Haag

Reeds een aantal jaren voel ik mij als Democraat bijzonder gelukkig met de onafhankelijke links-liberale koers die D'66 vaart.

Links: want steeds met een blik op de zwakkeren in onze samenleving en speciaal de gevolgen voor hun van de diverse bezuinigingsmaatregelen beschouwend.

Liberaal: want steeds de moed hebbend de, niet al te vrolijke, realiteit bij beslissingen te laten mee spreken. Want de vrijheid van denken te respecteren en geen heil te zoeken bij de verschillende -ismen.

Het schokte mij dan ook diep te lezen in Elseviers Weekblad van 5 juni j.l., dat Terlouw wenst dat zijn partij deze koers opgeeft.

Terlouw wenst dat D'66 de zogenaamde CDA+VVD+D'66 blokka- de opgeeft.

Wat houdt dit nu eigenlijk in werkelijkheid in?

Als het CDA straks de VVD als grote coalitiepartner naast zich krijgt, zal zij ongetwijfeld met behulp van haar kameleon-achtige eigenschappen zich naar de conservatief-liberale VVD kleuren. In de traditie van deze laatste partij is blijkbaar nooit ruimte geweest voor enig begrip voor de „zwakkere in onze samenleving” en nauwelijks voor andere zaken die bij D'66 leven als b.v. democratisering binnen bedrijven of een bijvoorbeeld kritisch volgen van verdedigingsorganisaties als de NAVO.

Het is daarom onbegrijpelijk dat Terlouw zegt dat een combinatie CDA-VVD-D'66 nu wel kan, een jaar geleden niet. Heeft Terlouw zich dan toch laten misleiden door de rose-rode saus die Ed Nijpels over zijn conservatieve pudding heeft geschonken.

Goed, Terlouw is teleurgesteld in de socialisten: nadat Hans Wiegel jaren lang en met succes heeft geroepen dat D'66 een bijwagen van de PvdA is, zag Joop den Uyl bij het vertrek van Wiegel zijn kans schoon en roept nu met evenveel succes dat D'66 een bijwagen van het CDA is.

Respect voor eigen beslissingen in de politiek schijnt niet te bestaan.

Politieke „vrienden” bestaan er evenmin.

Uit puur menselijk oogpunt gezien is

het dan ook begrijpelijk dat Terlouw het moeilijk vindt opnieuw zijn voorkeur uit te spreken voor een coalitie met de socialisten, terwijl deze D'66 zo ongeveer voor rotte vis uitschelden.

Een koele, zakelijke redenering leert ons echter dat voor het progressieve beleid dat D'66 vanuit haar eigen principes altijd voor heeft gestaan, wel degelijk een coalitie met de socialisten noodzakelijk is.

Hierbij komt tenslotte nog een ander punt om de hoek kijken:

Het zou mogelijk zijn dat bij de komende verkiezingen CDA en VVD geen meerderheid halen. Dit zou betekenen dat steun van D'66 de doorslag zou geven bij de vorming van een rechts kabinet. Binnen dit kabinet zou D'66 dan veel te weinig tegenwicht kunnen geven, gezien de tegenvallende verkiezingsuitslagen. Een combinatie CDA-VVD-D'66 wordt pas mogelijk als de laatste genoemde partij bijvoorbeeld de grootste had van de huidige VVD, dan zouden de machtsverhoudingen geheel anders liggen.

CONCLUSIE: D'66 kan vanuit haar links-liberale traditie een rechts kabinet met CDA en VVD nooit steunen. Het is daarom noodzakelijk dat de partij vóór haar principes kiest, zelfs als dit bepaalde gevolgen mocht hebben t.o.v. Jan Terlouw.

Alleen als zij dát doet zal ook ik in september weer vol vertrouwen op weg naar de stembus gaan. Anders wordt dat waarschijnlijk: thuisblijven uit veiligheidsoverwegingen.

Duidelijk dus!

„Zo moest bijvoorbeeld aan de kiezers vóór elke verkiezing verteld worden met wie men erna al dan niet een coalitie wilde vormen. Over de politieke kleur en de inhoud van het programma dat in zo'n aangekondigde coalitie verwezenlijkt moest worden, werd veel minder duidelijk gesproken.”

Het vorenstaande is een citaat uit het manifest „DEMOCRATEN '66: DUIDEELIJK BLIJVEN” van de (R)appel-groep. En inderdaad zien we nu opnieuw allerlei onduidelijkheid ontstaan over strategieresoluties waarin namen van andere partijen in diverse combinaties expliciet genoemd worden en die daardoor tot allerlei interpretaties en speculaties aanleiding geven.

Wij zijn van mening dat de partijstrategie slechts gericht dient te zijn op realisering van ons programma - en zeker niet alleen op de sociaal-economische paragrafen daaruit - en hebben daarom ter wille van de duidelijkheid onderstaand resolutievoorstel uitgewerkt, dat we de partij graag aanbieden ten gebruike op het vakantiecongres. Aangezien het huishoudelijk reglement niet voorziet in stemmen per volmacht en ongetwijfeld zeer velen het congres in juli zullen moeten missen, zouden degenen die dan met vakantie zijn er misschien goed aan doen, hun adhesie met deze tekst aan het secretariaat te melden, zodat het HB dan tenminste weet wat er in de partij leeft.

Doorlezen op pag. 19

Wijzigingen in vorenstaande statuten, ten opzichte van de bestaande tekst, die ter goedkeuring aan het congres worden voorgelegd.

oude tekst

artikel 4

lid 2. c. een lid door de eerste kamer en tweede kamer en het Europees Parlement

lid 4. het lidmaatschap van het bestuur, bedoeld in lid 3, is onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur van „d'66”, van het bestuur van de stichting wetenschappelijk bureau „d'66” en van de eerste en/of tweede kamerfractie van „d'66”

artikel 6

c. verlies van de kwaliteit van hoofdbestuurders van „d'66”, van bestuurslid van de stichting wetenschappelijk bureau d'66 casu quo van lid van de eerste of tweede kamerfractie van „d'66”, krachtens welke men in het bestuur van de stichting is benoemd.

nieuwe tekst

artikel 4

lid 2. c. een lid door de „d'66” fracties in de eerste en tweede kamer en het Europees Parlement te zamen uit hun midden

lid 2. d. een lid, door de medewerkers van het bureau uit hun midden aangewezen

lid 4. het lidmaatschap van het bestuur bedoeld in lid 3, is onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur van „d'66”, van het bestuur van de stichting wetenschappelijk bureau en van de „d'66” fracties in de eerste en/of tweede kamer en/of het Europees Parlement

artikel 6

c. verlies van de kwaliteit van hoofdbestuurder van „d'66”, van bestuurslid van de stichting wetenschappelijk bureau casu quo van lid van de „d'66” fracties in de eerste of tweede kamer of Europees Parlement, krachtens welke men in het bestuur van de stichting is benoemd.

artikel 7

lid 5. Bij besluiten, die betrekking hebben op de werkgeversrol van het bestuur heeft ten gevolge van art. 2 lid d benoemde vertegenwoordiger van de medewerkers geen stemrecht.

artikel 9

lid 3. het bestuur is verplicht in overleg met het hoofdbestuur „d'66” en het bestuur van de stichting wetenschappelijk bureau en na overleg met de medewerkers van het bureau een rechtspositieregeling vast te stellen

lid 4. het bestuur ziet erop toe, dat er een vertegenwoordiger van de medewerkers uit hun midden wordt aangewezen. ■

NIEUWS UIT DE ADVIESRAAD

Op zaterdag 22 mei j.l. kwam de Adviesraad – voor het eerst in zijn bestaan – voor een extra vergadering bijeen om de kabinetscrisis te bespreken.

Vervolg van pag. 18

ONTWERPRESOLUTIE

De ALV etc. overwegende dat D'66 een progressieve partij is, die zich ten doel stelt een politiek van solidariteit met de medemens te realiseren, waarbij het accent niet uitsluitend ligt op sociaal-economisch terrein, maar vooral ook op immateriële zaken; dat deze politiek uitsluitend gerealiseerd kan worden in coalities met partijen die over solidariteit, geestelijke vrijheid, milieu, vrede en veiligheid, enz. ideeën koesteren die niet haaks op die van D'66 staan; besluit dat D'66 uitsluitend zal kunnen medewerken aan coalitiekabinetten waarin partijen met een progressief programma de meerderheid hebben; en gaat over tot de orde van de dag.

**Namens (R)appèl,
Ernst van Altena
Cees Spigt
Ad van Tiel**

De raad betreurde dat de vergadering plaatsvond nadat de Tweede Kamerfractie (in de „historische vergadering” op woensdag 19 mei) het ingrijpende besluit had genomen toe te treden tot het minderheidskabinet CDA – D'66.

In uiteenzettingen van Brinkhorst, Zeevalking en Glastra van Loon werd vooral benadrukt dat het wat hen betreft NIET gaat om een koerswijziging en nog minder om het uitleggen van de looper naar de VVD. Het afscheid van de PvdA door het besluit van hun ministers uit het kabinet te treden is wat de sprekers betreft van tijdelijke aard. Zelfs na de breuk en tijdens de informatie-periode Steenkamp heeft Brinkhorst tot drie keer toe de PvdA benaderd om hen tot een reconstructie over te halen. Tot veler spijt kon de PvdA daar kennelijk onvoldoende ruimte voor vinden. Onder die omstandigheden en gezien de uiterst zorgwekkende sociaal-economische situatie, die het nemen van maatregelen noodzakelijk maakt, concludeerde de fractie dat D'66 zich niet aan regeringsverantwoordelijkheid mocht onttrekken.

Na een discussieronde kon de Ad-

visraad zich uitspreken aan de hand van een 8-tal moties.

Aan de hand van stellingen van Meerburg stemde de raad met de grootst mogelijke meerderheid in „met het door de Tweede Kamerfractie gevoerde beleid om op korte termijn te streven naar een interimkabinet D'66-CDA dat nieuwe verkiezingen direct na Prinsjesdag uitschrijft en inmiddels, zoveel mogelijk op basis van het regeerakkoord D'66 – PvdA – CDA, tracht een meerderheid in de Kamer te vinden voor de noodzakelijke maatregelen.” (Een motie Traag/Verdegaal van dezelfde strekking was inmiddels door de indieners ingetrokken ten gunste van deze stellingen.) Door aanneming van een amendement-Drukker sprak de raad het vertrouwen uit „dat PvdA en VVD het beleid van het interimkabinet op zakelijke gronden zullen beoordelen”.

Een andere aanvaarde stelling van Meerburg constateert „dat de financieel-economische problematiek dermate overheersend is geworden in het politieke debat dat belangrijke andere maatschappelijke problemen onterecht naar de achtergrond zijn geschoven (zoals democratisering, emancipatie, milieu, wapenbeheersing en het positief sturen van de technologische ontwikkelingen)”.

Met 23 tegen 16 stemmen nam de raad een motie van Schoof en Wilhelm aan waardoor de mening wordt uitgesproken „dat D'66 als progressieve partij haar brugfunctie naar de PvdA moet blijven vervullen door in het interimkabinet een herkenbaar progressief beleid te voeren, over-

eenkomstig de bijgestelde afspraken in het regeerakkoord”.

Slechts 7 leden waren tegen het onderdeel van de motie-Apotheker dat uitsprak „dat het voor de geloofwaardigheid van D'66 als progressieve partij essentieel is dat de VVD geen invloed heeft op de besluitvorming binnen het interimkabinet.” Het tweede onderdeel van de motie „dat alle D'66 bewindslieden oproept zitting te nemen in het interimkabinet” kreeg unanieme bijval van de raad. (Toen ik zondagochtend Van Mierlo, die die dag zijn beslissing terzake zou nemen, hiervan op de hoogte bracht, liet hij weten de uitspraak zeer op prijs te stellen; vdB)

Vervolgens besloten van der Werf en Locht hun motie over het te voeren sociaal-economisch beleid aan te houden tot 19 juni; wanneer de AR zich speciaal met dat onderwerp zal bezighouden. Hetzelfde werd besloten met betrekking tot de moties van F. de Vries en van Steenhuisen-Kuipers/Van de Wiel die beide in verschillende nuances de richting wezen naar een kabinet PvdA-VVD-D'66 na de verkiezingen. Marjon Jaspers trok haar motie (die bij de fractie aandringt op een nota met standpuntbepaling over een aantal belangrijke sociaal-economische kwesties) in, nadat Engwirda toegezegd had dat zo'n nota op het punt van verschijnen stond (Perspectief '86).

**Namens het presidium,
Peter A. van den Brandhof**
(voorzitter)

8 SEPTEMBER IS DE DAG WAAROP MEN D'66 NIET VERGETEN MAG!

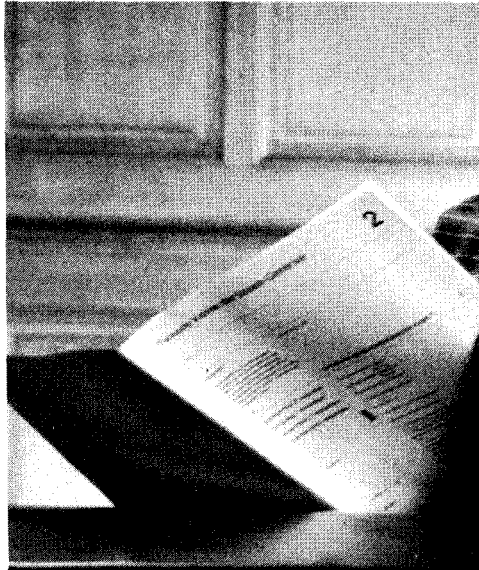
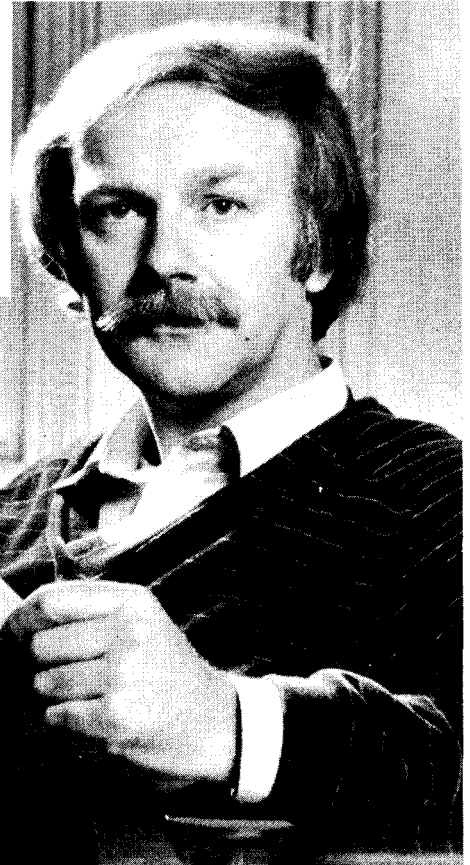
De val van het kabinet Van Agt-Den Uyl-Terlouw stelt ons voor het feit dat er op 8 september a.s. weer Tweede Kamerverkiezingen gehouden moeten worden. Een zekere campagnemoehheid, na PS- en GR-verkiezingen, met niet zulke feestelijke uitslagen, is nu misschien nog aanwezig. Na de vakantie zullen wij uitgerust en, na de vaststelling van verkiezingsprogramma en strategieresolutie, ons eensgezind in een nieuwe verkiezingscampagne werpen. Die verkiezingscampagne is van erg groot belang voor D'66, omdat de verkiezingsuitslag voor – laten we aannemen – 4 jaar onze positie en ons aandeel in de landelijke politiek bepaalt. In dat besef zullen wij en uw campagnecoördinatoren meerdere keren een beroep doen op uw bijdrage, uw aanwezigheid en op uw daadkracht. In deze campagne valt veel uit te leggen, veel te overtuigen om de kiezer, die het misschien niet meer ziet zitten – en wie kan hem/haar dat kwalijk nemen? – weer het vertrouwen terug te geven. U bent daarbij nodig omdat we geen mens willen missen om D'66 weer te brengen waar het hoort. Omdat ook de Democraat de zomerfase tegemoet gaat zal de meeste campagneinformatie per apart bulletin naar de coördinatoren en leden verzonden worden, maar waarom zou u zich niet alvast aanmelden bij uw regiocoördinator (adressen op deze pagina) of bij uw afdelingsbestuur. U kunt dan direct ingescha-

keld worden wanneer dat nodig en wenselijk is.

U hoort toch ook tot de categorie wijze mensen die niet hun verlies blijven bewenen, maar met opgewektheid het onheil trachten te herstellen?

Mooi zo!

Jan Veldhuizen
Voorzitter Campagnecommissie

REGIONALE COÖRDINATEN

Groningen: Coby Westerhof, Nijlandsingel 3, 9831 ADUARD, 05903 - 1793

Friesland: nog onbekend

Drente: Wim Lampe, Oosteind 3, 8381 BH VLEDDER, 05212 - 1436

Overijssel: Anneke v. d. Assem, Noordermeent 35, 8317 AA KRAGENBURG, 05275 - 2446

Gelderland: Anja Lieshout, Zevenheuvelenweg 18, 6561 ES GROESBEEK, 08891 - 2888

IJ-polders: John Half, Oostrandpark 48, 8212 AK LELYSTAD, 03200 - 26337 (huis), 03200 - 21723 (knt)

Utrecht: Ben Vos, Isegrimplein 1, 3813 KS AMERSFOORT, 033 - 726333 (huis), 020 - 263156 (knt)

Pieter en/of Kees Brugman, Hamseweg 52, 3828 AE HOOGLAND, 033 - 801281

Noord-Holland: Frits Kokkeel, Van IJzendijkstraat 267, 1442 CM PURMEREND, 02990 - 24398

Zuid-Holland,: Hans Bloemen, Lu-

nenburg 38, 3328 DM DORDRECHT, 078 - 163408, bgg. 078 - 177241.

Zeeland: Ton Veraart, Achterstraat 11, 4543 BA ZAAMSLAG, 01153 - 2126 (huis), 01180 - 28025 (knt)

Noord-Brabant: Rob en Joke Staal, Rollaaf 23, 4761 HR ZEVENBERGEN, 01680 - 27241

Limburg: Hans Schuttelaar, Margarethastr. 1, 6017 EC THORN, 04756 - 1776.

SPREEKBEURT-COÖRDINATOREN

De regionale coördinatoren regelen ook de spreekbeurten in de verschillende regio's, behalve in Noord-Brabant. Daar is een aparte spreekbeurtencoördinator in de persoon van Ity van Bruggen, Casterseweg 9, 5528 AS HOOGELOON, 04978 - 1683

RESERVE-COÖRDINATOREN

Groningen: Theo Henrotte, Mes-

daglaan 12, 9581 LD MUSSELKANAAL, 05994 - 3784

Drenthe: Martin de Bruyn, Zanderhof 3, 7908 CA HOOGEVEEN,

Overijssel: Willem Golverdingen, Mr. H. Liststr. 20, 8315 BA LUTTELGEEST, 05273 - 2490

IJ-polders: Boudewijn Coppens, Schouw 99-5, 8232 XA LELYSTAD, 03200 - 44526

Hand & Span!

Dat het minder op fluweel lijkt dan op zwart zaad – waarop wij zitten – zal ook de grootste optimist onder ons duidelijk zijn.

Toch moet ook het campagneteam weer in de ring. En u weet: daar horen secondanten bij: mensen die wel zweten, maar geen applaus krijgen. Als u voor het campagneteam ook eens wat van die klusjes wilt opknappen, bel dan eens naar Marjo-leyn Engwirda (070-832468).

Geen salaris maar grote voldoening wordt uw deel. Diploma's zijn niet vereist. Alleen veel inzet en een zekere handigheid, en vooral: dat we er op kunnen rekenen. Ook kortverband-vrijwilligers zijn welkom.

